

**İSTANBUL MERKEZ EFENDİ KÜLLİYESİ
HAZİRESİ VE MEZAR TAŞLARI**

*The Cemetery of Merkez Efendi Complex
in Istanbul and Gravestones*

Mustafa Sürün

Dr. Öğr. Üyesi, Yalova Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi

msururi@hotmail.com.tr

ORCID: 0000-0001-5717-1941

Öz

Denizli doğumlu olan Merkez Efendi 16. yüzyıl Osmanlısında mutasavvıf, âlim ve halk hekimi olarak şöhret bulmuştu. Halvetî-Sünbülî şeyhi olan Merkez Efendi, Sünbül Efendi'nin vefâtından sonra Koca Mustafa Paşa'da bulunan tekkede hocasının yerine yirmi üç yıl meşihatı sürdürmüştü. 959/1552 yılında vefatından sonra İstanbul sur dışına kendi adına yaptırmış olduğu tekkenin bahçesine defnedildi. Türbesi zamanla İstanbul'un en önemli ziyaretgâhlarından biri haline geldi. Tekke ve türbenin etrafında 18. yüzyılın ortalarından itibaren bir hazire oluşmaya başlamıştı. Gerek Osmanlı gerekse Cumhuriyet döneminde yapılan definlerle büyük bir tekke haziresi meydana geldi. Halvetî-Sünbülî şeyh, mürid ve muhibler ile birlikte toplumun farklı meslek ve sınıflarına ait kişiler de buraya defnedildi. Günümüzde iki yüz yirmi dört mezarın bulunduğu büyük bir hazire meydana geldi. Mezarların hemen hemen yarısı Cumhuriyet dönemine ait olan Merkez Efendi haziresine üç asırdır defin yapılmaktadır. Bu çalışmada İstanbul Merkez Efendi Külliyesi Haziresi'nde bulunan mezar taşları ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: İstanbul, Merkez Efendi, Hazire, Mezar Taşı, Halvetî-Sünbülî.

Abstract

Merkez Efendi, was born in Denizli, has been known as a sufi scholar and folk physician in 16th century Ottoman world. He was a sheikh of Dervish Lodge in Koca Mustafa Paşa for twenty three years after his master Sünbül Efendi. Merkez Efendi died in 1552 and was buried outside the city walls, in the garden of the lodge which was built in his name. His tomb has become one of the most famous shrines of Istanbul by the time. The cemetery around the lodge and the tomb began to evolve in 18th century. It was enlarged by the burials both in Ottoman and Republican era and emerged as a lodge cemetery. The sheikhs, dervishes and muhibs of Khalwati-Sunbuli order were buried in the cemetery along with the people from different occupations and different classes. This three hundred years old cemetery is massive with two hundred twenty four gravestones and about half of which belong to the Republican Period. In this paper the gravestones of Merkez Efendi Complex's Cemetery will be evaluated.

Keywords: Istanbul, Merkez Efendi, The Cemetery, Gravestone, Halwati-Sunbuli

Giriş

Osmanlı mezar kültürünün en önemli temsil alanlarından biri hazirelerdir. Bu mekânlar ölüm ve ölüm sonrası hayata olan inancın kendini ifade ettiği yerlerdir. Ölüm olgusunu hayata davet etmek ve hatırdan hiç çıkarmamak adına şehrin dokusuna dâhil edilmişlerdir. Büyük şehir mezarlıklarından daha ziyâde hazireler aracılığıyla ölüm hayata dokunabilmiştir. Böylece ana caddelerden sokak aralarına kadar hayat ve memmat kol kola girmiştir. Günümüzde şehrin kalabalık ve gürültüsünden hazirelerin bizlere yaptığı bu seslenişi duyamayabiliriz. Fakat Beyazıt'tan Ayasofya'ya doğru hazirelerin arasından Dîvan Yolu'nda yapacağımız kısa bir yürüyüş bile hayatın ölümün içerisinde nasıl aktığını bizlere göstermeye yetecektir.

Eskilerin günümüz modern insanına göre ölümle daha barışık olduğu rahatlıkla söylenebilir. Çünkü ölüm olgusunu ve onu hatırlatıcı unsurları

hiçbir zaman dışlamadıkları görülmektedir. Bundan dolayı kamu yararına ve insanların ihtiyaçları için inşa edilmiş olan yapıların ayrılmaz parçalarından biri de her zaman hazireler olmuştur. Hazireler genellikle cami, mescid, tekke ve türbe gibi mimari yapıların etrafında defin yapılan alanlar olması sebebi ile topografya ve arazinin elverdiği nispette gelişme fırsatı bulmuşlardır. Örneğin bir selâtin camisi olmasına rağmen topografyanın uygun olmaması sebebi ile Sultan Ahmet Camii'nin haziresi bulunmamaktadır. Fakat daha küçük bir cami olan Şeyh Vefâ Camii'nde ise yapıyı "U" şeklinde üç tarafından çevreleyen ve beş yüze yakın mezarın bulunduğu bir hazire yer almaktadır.

Hazirelerin oluşum ve gelişimini etkileyen bir diğer faktör ise insanların, dönemin manevî rehberleri olarak kabul edilen kişilerin yanına defnedilme istekleri olmuştur. Bu zâtlar arasında Yahya Efendi, Aziz Mahmud Hüdâî, Sünbül Efendi, Seyyid Nizam ve Şeyh Vefâ hazretleri sayılabilir. Bunlar Allah'ın sevgisini kazanarak onun seçkin kulları olduğu düşünülen ve toplum nezdinde ayrıcalıklı yerlere sahip kişilerdir. Bundan dolayı gerek daha fazla ziyarete ve duaya mazhar olmak gerekse şefâat ümidi ve ruhanîyetlerine sığınma arzusu ile insanlar bu evliyâların yakın çevresine defnedilmişlerdir. Böylece sayıları yüzlerle ve binlerle ifade edebileceğimiz mezarların yer aldığı hazireler ortaya çıkmıştır. Bazen de Eyüp Sultan, Karaca Ahmet ve Merkez Efendi hazretlerinin yakın çevresinde olduğu gibi hazirelerle birlikte zamanla büyük ölçekli şehir mezarlıkları oluşmuştur. Merkez Efendi Külliyesi Haziresi de yukarıda belirttiğimiz nedenlerden dolayı meydana gelmiş bir haziredir.

1. Merkez Efendi Hakkında

Denizli doğumlu olan Merkez Efendi'nin asıl adı Musa'dır (öl. 959/1552). Tasavvuf yoluna girdikten sonra Amasya'da Halveti şeyhi olan Habîb Karamanî'den "Muslihiddin" ve İstanbul'da Halvetî-Sünbülî kolunun kurucusu Sinâneddin Yusuf'tan (Sünbül Sinan) ise "Merkez" lakaplarını almıştır. Bundan dolayı Şeyh Mûsâ Muslihuddin Efendi, Merkez Muslihuddin, Merkez Efendi veya Merkez Halife olarak tanınır (Öngören, 2004, 29/2000-2001).

İlk eğitimini babasından alan Merkez Efendi daha sonra Bursa'ya giderek on beş yıl kadar eğitim görmüştür. İcazet aldıktan sonra da İstanbul'a

gelerek Ayasofya Camii'nde vâizlik yapmış ayrıca tefsir ve hadis dersleri vermiştir. Âlim, şeyh ve halk hekimi olarak toplum nezdinde saygın bir yer kazanmıştır. Bu yönleri ile Merkez Efendi 15. ve 16. yüzyıl Osmanlı dünyasında insanın kâinatta, toplumda ve siyasette düzen koruyucu merkezde bulunduğu düşüncesinin temsilcisi olmuştur (Ertaş, 2012, 96-103).

Sümbül Efendi'den almış olduğu icâzetle tasavvuf yolundaki irşâd faaliyetlerine ilk olarak İstanbul-Aksaray'da Kovacı Dede Dergâhı'nda başlamıştır. Ardından Yavuz Sultan Selim'in kızı Şah Sultan'ın İstanbul-Eyüp Bahariye'de inşa ettirmiş olduğu cami ve medresede görevlendirilmiştir. Yavuz Sultan Selim'in eşi ve Kanunî Sultan Süleyman'ın annesi olan Hafsa Sultan'ın Manisa'da inşa ettirdiği külliyenin hankahına Kanunî'nin Sümbül Efendi'den bir şeyh istemesi üzerine Merkez Efendi oraya atanmıştır. Sümbül Efendi'nin vefatı (936/1529) üzerine İstanbul'a geri dönerek Koca Mustafa Paşa'da hocasının yerine halife olmuş ve hayatının sonuna kadar burada 23 yıl meşihati sürdürmüştür.

Merkez Efendi'nin tıp eğitimi alıp almadığı konusu kesin olarak bilinmemektedir. Fakat gerek Manisa'da bulunduğu dönemde mesir macununu yapmış olmasıyla ilgili rivayetler (Sertoğlu, 2007, 33-41) gerekse İstanbul sur dışında daha sonra tekkesini inşa edeceği yerde namaz kılarak duyduğu ses veya gördüğü rüyada işaret üzerine çıkarılan suyun insanlara şifa verdiği düşüncesi sebebi ile halk hekimliğinde şöhret bulmuştur (Aksakal, 2012, 104-107; Sertoğlu, 2007, 17-18).

Merkez Efendi'nin eşleriyle ilgili olarak kaynaklarda Yavuz Sultan Selim'in kızı Şah Sultanla, İstanbul Etyemez Şeyhinin kızıyla veya Sümbül Efendi'nin kızı Rahime Hatun ile evlendiği hususunda farklı bilgiler bulunmaktadır (Esin, 1980, 19/66; Çiçek, ty, 15; Elitok, 2012, 110). Şah Sultan ile evliliği net olmasa da Eyüp ve Davutpaşa'da halveti tekkeleri yaptırması ve Kanunî'nin Korfu seferi için Merkez Efendi'nin ordu şeyhi olarak görev yapmasını istemesi dönemin idarecileri nezdindeki önemini göstermektedir (Sertoğlu, 2007, 12-13).

Merkez Efendi 959/1552 yılında vefat edince Ebüsuûd Efendi'nin Fatih Camii'nde kıldırıldığı cenaze namazından sonra Yenikapı dışına 920/1514 yılında Merkez Efendi ve müridleri tarafından inşa edilmiş olan dergâhın yanına defnedilmiştir.

Merkez Efendi'nin gerek zâhirî ve bâtinî ilimleri öğrenmesi gerek Manisa ve İstanbul gibi önemli merkezlerde sultanların onunla direk veya dolaylı olarak kurmuş olduğu ilişkiler gerekse mütevazî bir üslupla ahâlî ile kurduğu iletişim sebebi ile yaşadığı dönemden itibaren her kesimden insanın gönlünde kendine yer bulmasını sağlamıştır (Demirci, ts, 8-13).

2. Merkez Efendi Külliyesi Haziresi

Merkez Efendi Külliyesi sur dışında kalmakla beraber şehre yakın bir konumda Mevlevihâne Kapısı'nın karşısında yer almaktadır. Merkez Efendi tarafından şifalı suyun bulunması üzerine külliye'nin ilk birimleri olan cami-tevhidhâne bizzat kendisi ve müridleri tarafından inşa edilmiştir. Sonraki dönemlerde yapılan derviş hücreleri, çilehâne, hamam, mutfak, harem, taamhane, kuyu, havuz, şadırvan, çeşme, darülkurra ve türbe gibi eklemeler ile tam teşekküllü bir külliye haline gelmiştir (Sertoğlu, 2007, 47-70). Ve bu muhit zamanla Merkez Efendi Mahallesi olarak isimlendirilmiştir. Hatta bu civarda zaman içerisinde oluşan büyük şehir mezarlığı da Merkez Efendi Mezarlığı adını almıştır (Berk, 2016).

Tarikatların ve bunların kurumsal bir kimlik inşa etmesini sağlayan tekkelerin gelişmesinde dönemin iktidar sahipleri ve bürokratları da birer hâmi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu konuda hanedân mensûbu hanımların en az erkekler kadar girişken olduğu ve katkı sağladığı bilinmektedir. Bir Halvetî tekkesi olan Merkez Efendi Külliyesi'nde de bu ilişkilerin etkisi söz konusudur (Kaplan, 2016, 241). Özellikle Şâh Sultan'ın külliye'ye ekletmiş olduğu birimler ve kurmuş olduğu vakıflar külliye'nin gelişmesine katkı sağlamıştır (Tanman, 1993, 5/397; Esin, 1980: 19/65-92).

Merkez Efendi her ne kadar 23 sene Koca Mustafa Paşa'daki Sünbül Efendi Tekkesi'nde şeyhlik makamında oturmuş olsa da hayattayken ilişkisini sürdürdüğü ve kendi elleriyle ilk çekirdeğini meydana getirdiği külliye'nin bahçesine defnedilmiştir. Burası bağlı olduğu Halvetî-Sünbüliliğin âsitanesi ve pir makamı olan Sünbül Efendi Tekkesi'nden sonra tarikatın en önemli ikinci merkezi haline gelmiştir (Tanman, 1993, 5/397).

Merkez Efendi'nin buraya defnedilmesiyle birlikte türbesi İstanbul'un en önemli ziyaretgâhlarından biri olmuştur. İnsanları buraya çeken bir diğer husus özellikle hummalı hastalara şifâ verdiği düşünülen suyun

bulunmasıdır. Osmanlı döneminde Merkez Efendi'nin türbesine gösterilen ilgi hakkında *Tercüme-i şekâik-i nu'mâniyye*'de şu bilgiler verilmektedir (Taşköprizâde, 1269, 523):

Mezar-ı şerifi hâric-i Kostantiniyye'de kendinin binâ ettiği câmi ve zâviyededir. Halk-ı âlem onun ruhâniyetinden istimdâd edip [yardım isteyip] kabri üzere duâ ile istis'âd ederler [uçurlu sayarlar].

Hüseyin Ayvansarâyî'nin *Hadîkatü'l-Cevâmi'* isimli eserinde de sonraki dönemlerde Merkez Efendi'nin türbesine ve civarına gömülenlerle buranın bir hazireye nasıl dönüşmeye başladığı görülmektedir (Ayvansarâyî, 1864, 1/230-232). Merkez Efendi haziresi her ne kadar toplumun farklı kesimlerinden insanlara kucak açmış olsa da bir tekke haziresi özelliğine de sahiptir. II. Bayezid'in daveti üzerine Amasya'dan İstanbul'a gelen Çelebi Muhammed Cemâleddin ile başkentteki oluşumuna başlayan Halvetilik sonrasında Sünbül Efendi ve Merkez Efendi sayesinde kurumsallaşarak gelişimini devam ettirmiştir. Merkez Efendi Külliyesi de önemli halvetî tekkeleri arasında yer almıştır (Yazıcı, 1956, 2/87-113). Böylece burası zaman içerisinde birçok halvetî dervişân, mürid ve şeyhinin defnedildiği bir hazire olmuştur.

Günümüzde de burası şifâ bulmak, kısmet bulmak, ev sahibi olmak, çocuk sahibi olmak vb. maddi ve manevi taleplerde bulunanlar için merkez olmuştur. Kenan Rifâî'nin (öl. 1950) vefat ettikten sonra buraya defnedilmesiyle birlikte hazirede Rifâiler de yer almaya başlamıştır. Özellikle Kenan Rifâî'nin müntesipleri için önemli bir defin yeri haline gelmiştir. Merkez Efendi haziresi böylece Cumhuriyet döneminde de sadece bir ziyâret mekânı olarak değil bir mezarlık olarak da işlevini sürdürmüştür. Hazirede bulunan mezarların hemen hemen yarısı Cumhuriyet dönemine aittir.

Caminin etrafında bulunan hazire biri büyük diğeri küçük iki kısımdan meydana gelmektedir. Büyük kısım caminin sol tarafında yer almaktadır. Küçük kısım ise Merkez Efendi Türbesi ile Camisi arasında yer almaktadır. Burası yerden bir buçuk metre kadar yükseltilmiş ve etrafı parmaklıklarla çevrili bir sofa görünümündedir (Plan I).

Hazirede şu an toplam iki yüz yirmi dört mezar yer almaktadır (Plan II). Fakat burada medfûn bulunan kişi sayısı bu rakamdan daha fazladır. Çünkü gerek Osmanlı gerekse Cumhuriyet dönemi mezarlarına birden

fazla defin yapılmıştır. Kitabelerindeki isimlerden hareketle bazı mezarlara 2, 3, 4 veya daha fazla kişinin gömüldüğü görülmektedir.¹

Mevcut şâhidelerden hareketle hazirenin kronolojisine baktığımızda en erken tarihli mezarın 1742 yılına ait olduğunu görmekteyiz. 52 numaralı bu mezarda eş-Şeyh Mehmed Efendi'nin hulefâlarından eş-Şeyh Şerife Emine Bacı medfûndur. Bu taş 1552'de vefat eden Merkez Efendi'den yüz doksan yıl sonrasını işaret etmektedir. Yani ilk iki yüzyıl boyunca buraya defin yapıp yapılmadığı şuan ki taşlardan hareketle belirlenememektedir. Hazireye en son defnedilen kişi ise 12 Temmuz 2019'da vefat eden Mehmed Şevket Eygi olmuştur.² Merkez Efendi Haziresi bu yönüyle İstanbul'da yaklaşık üç yüz yıldır defin yapılan nâdir hazirelerdendir.

Bugün itibariyle hazirede 16 ve 17. yüzyıla ait herhangi bir mezar bulunmamaktadır. Bu da bize hazirenin 18. yüzyılın ortalarından itibaren oluşmaya başladığını göstermektedir. Bu yüzyıla ait defin sayısı da sadece dördüttür. Merkez Efendi Haziresi her ne kadar 18. yüzyıldan itibaren oluşmaya başlamış olsa da asıl gelişimini 19. yüzyılda yaptığını görmekteyiz. Osmanlı dönemine ait olan mezarların çoğu 19. yüzyılda hazireye dâhil olmuştur. Bu dönemdeki defin sayısı yüz dördüttür. Hazireye çoğu Cumhuriyet döneminde olmak üzere 20. yüzyılda yüz on altı, 21. yüzyılda ise altı defin yapılmıştır (Tablo I).³

Daha önceden de belirtildiği gibi Cumhuriyet döneminde de defin yapılmaya devam eden bir hazire olması sebebi ile günümüzde hazirede bulunan mezarların sayıca hemen hemen yarısı Latin alfabeli kitabelere sahiptir. Osmanlı ve Cumhuriyetin önemli mutasavvıf, müzisyen, mimar, edebiyatçı ve yazarlarından bazı kişiler burada ebedi istirahatlerine çekilmişlerdir. Bu kişiler arasında Tanburî Cemil Bey, Kenân Rifâî, Ekrem Hakkı Ayverdi, İlhan Ayverdi ve Samiha Ayverdi bulunmaktadır (Tablo II).⁴

1 Hazirede 2, 7, 61, 71, 77, 87, 88, 108, 112, 116, 161, 171, 188, 189, 190, 207, 219, 223 numaralı mezarlarda ikişer kişi, 15, 50, 78, 111, 113, 158, 209, 212 numaralı mezarlarda üçer kişi, 13, 45 numaralı mezarlarda dörder kişi, 213 numaralı mezarda ise yedi kişi medfûndur.

2 Hazireye en son defnedilen kişi olan Mehmet Şevket Eygi'nin (öl. 2019) mezarı henüz yapılmamıştır.

3 Hazirede kırık, aşınma sebebi ile yazısı silik veya tarih yer almaması sebebi ile tarihleri belirlenemeyen mezarlar da bulunmaktadır. Bu mezarlar bu değerlendirmeye alınmamıştır.

4 Tanburî Cemil Bey'in mezar numarası 76, Kenân Rifâî'nin mezar numarası 103, Ek-

Hazireye müderris, tüccar, memur gibi farklı meslek ve sosyal sınıflara mensup kişilerin defnedildiği görülmektedir. Bununla birlikte bir tarikat külliyesi haziresi olması sebebiyle Merkez Efendi Tekkesi'nin müntesipleri de burada bulunmaktadır. Merkez Efendi Tekkesi ile şeyh, postnişin, seccâdenişin, zâkirbaş, zâkir-i hoş-nâme-sâz, derviş/dervişe, türbedâr, hâdime, imam gibi görev ve bağlarla ilişkisi olanlar hazirede yer almaktadır. Bu kişilerin eşi, kızı, annesi veya erkek kardeşi gibi aile üyeleri de defnedilmiştir. Hazirede Merkez Efendi tekkesi ile ilişkili olanlar arasında Şeyh Ahmed Efendi mahdûmu derviş Mehmed Muhiddin Efendi,⁵ Merkez Efendi Hazretlerinin türbedârı Mehmed Emin Efendi,⁶ Merkez Efendi Hazretleri Dergâh-ı Şerîfi dede-gânından el-Hâc İsmail Dede'nin zevcesi dervişe Havva Bacı,⁷ Merkez Efendi Hazretlerinin türbedârı el-Hâc Şakir Efendi'nin halilesi Emine Hanım,⁸ Merkez Efendi Hazretlerinin Dergâh-ı Şerîfi'nde zâkirbaş Emin Efendi,⁹ Merkez Efendi Hazretlerinin Tekyesi şeyhi Ahmed Efendi'nin validesi Ayşe Molla Kadın,¹⁰ bu hânkâh-ı aliyyede postnişin Şeyh Hamdi Efendi Hulefâsından mimâr şeyhi es-Seyyid İsmail Efendi,¹¹ bu hangâh-ı aliyyede medfûn olan eş-Şeyh Mehmed Efendi'nin hulefâlarından eş-Şeyh Şerife Emine Bacı,¹² bu hangâh-ı âlinin türbedârı ve aşıkânın hoşnâme-sâzı Zenci Hacı Salih Dede Efendi,¹³ bu hangâh-ı âlide post-nişin merhûm eş-Şeyh Mesud Efendi Hazretlerinin halile-i muhteremesi âbide, zâhide, dervişe Şerife Sadiyye Bacı,¹⁴ Tophâne-i âmire Nâzırı merhûm Muhammed Remzi Efendi kerimesi ve Âmedi-i Divân-ı Hümâyün hulefasından Ahmed Şükrü Efendi'nin halilesi dervişe Şerîfe Azize Hanım,¹⁵ Merkez Efendi Haz-

---

rem Hakkı Ayverdi'nin mezar numarası 168, İlhan Ayverdi'nin mezar numarası 169, Samiha Ayverdi'nin mezar numarası ise 172'dir. Tanburî Cemil Bey'in uzun yıllar boyunca yok olan mezarı 2012 yılında Zeytinburnu Belediyesi'nin girişimleriyle yeniden ihyâ edilmiş olup hazireye üzerinde tanbur motifi olan bir mezar taşı yaptırılmıştır.

- 5 Mezar numarası 63
- 6 Mezar numarası 68.
- 7 Mezar numarası 21.
- 8 Mezar numarası 33.
- 9 Mezar numarası 38.
- 10 Mezar numarası 41.
- 11 Mezar numarası 48.
- 12 Mezar numarası 52.
- 13 Mezar numarası 53
- 14 Mezar numarası 55.
- 15 Mezar numarası 96.

retleri Dergâhı'nda hâdime Ayşe Zülfâ Kadın,¹⁶ Merkez Şeyhi Nureddin,¹⁷ Merkez Efendi kuddise sırruhu'l-aziz Hazretlerinin türbedârı Muhammed Ârif Dede,¹⁸ Derviş Efendi'nin ümm-i veled câriyesi Emine Kadın,¹⁹ Merkez Efendi Hazretleri Dergâhı'nda hâdime Dervişe Fâtıma Bacı,²⁰ Merkez Efendi Hazretlerinin türbedârı Mehmed Ârif Dede'nin halîlesi Hatice Hâtun,²¹ Merkez Efendi türbedârı Şeyh el-Hâc Mehmed Şâkir Dede Efendi,²² sâbıkan bu makâm-ı âlî postnişini es-Seyyid eş-Şeyh Nureddin Efendi Hazretleri'nin muhâdim-i kirâmından olup cami-i şerîfin imamı iken âzim-i tekyegâh olan es-Seyyid eş-Şeyh Hasan Adli Efendi,²³ eş-Şeyh es-Seyyid Mehmed Nureddin Efendi'nin harem-i muhteremeleri Şerife Hâce Dervişe Fâtıma Refikanâz Hanım,²⁴ eş-Şeyh Nureddin Efendi Hazretlerinin hemşire-i mağfûreleri Âbide Hanım, es-Seyyid Şeyh Nureddin Efendi evlâd-ı kirâmından Şeyh Hasan Adli Efendi kerimesi ve Ebu's-Suudzâde Suudü'l-Mevlevî'nin halîlesi Şe rîfe Râbia Adeviye Hanım ile Şeyh Hasan Adli Efendi haremi Fâtıma Fahriye Hanım²⁵ bulunmaktadır.

Merkez Efendi Haziresi'ne Mevlevî, Rufâî, Nakşibendî, Kâdiriye ve Halvetiliğin bir kolu olan Sünbülüye mensupları da defnedilmişti. Bunlar arasında Kelâmî Efendi Tekyesi'nde postnişin olan eş-Şeyh Ahmed Efendizâde Dede İbrahim Efendi,²⁶ Meşâyih-i Rufâiyeden Mehmed Coşkun Baba,²⁷ Sancaktar Baba Dergâhı Postnişini Bursalı Şeyh Ahmed Râgıb Efendi,²⁸ Mevlevî Hacı Mehmed Selâhaddin Orhan,²⁹ tarikat-ı aliyye-i Sünbülüye dervişânından el-Hâc Tevfik Efendi'nin kerimesi Şerife Hâcer Hanım,³⁰ tarikat-ı aliyye-i Sünbülüyyeden es-Seyyid eş-Şeyh Ahmet Rifat,³¹

- 16 Mezar numarası 99.
- 17 Mezar numarası 142.
- 18 Mezar numarası 146.
- 19 Mezar numarası 127.
- 20 Mezar numarası 126.
- 21 Mezar numarası 202.
- 22 Mezar numarası 196.
- 23 Mezar numarası 207.
- 24 Mezar numarası 208.
- 25 Mezar numarası 209.
- 26 Mezar numarası 9.
- 27 Mezar numarası 10.
- 28 Mezar numarası 12.
- 29 Mezar numarası 102.
- 30 Mezar numarası 39.
- 31 Mezar numarası 46.

tarikât-ı aliyye-i Sünbüliyye meşâyih-i kirâmından eş-Şeyh Yunus Efendi Hazretlerinin hulefâlarından ve Sirkeci Dergâh-ı Şerîfi seccâde-nişinlerinden es-Seyyid eş-Şeyh Abdülhay Efendi,³² tarikât-ı aliyye-i Kâdiriyye-i eşrefiyyeden Hekim Oğlu Ali Paşa Hângâh-ı Şerîfi hulefâlarından Topkapılı Münib Efendizâde eş-Şeyh Ali Nûrî Efendi,³³ Fındıklı Dergâh-ı Şerîfi postnişini eş-Şeyh Yunus Efendi Hazretleri hulefâlarından eş-Şeyh el-Hâc Ârif Dede,³⁴ es-Seyyid derviş Rıfat Dede,³⁵ tarîk-i Nakşîyyeden kereste tüccarı Kafesci el-Hâc es-Seyyid Osman Efendi,³⁶ Fındıklı Dergâh-ı Şerîfi postnişini eş-Şeyh Yunus Efendi Hazretleri hulefâlarından eş-Şeyh Mehmed Efendi'nin mahdûmu eş-Şeyh Mustafa Kâmil Efendi³⁷ yer almaktadır.

Hazirede hat sanatı açısından kıymetli yazılara sahip kitabeler de bulunmaktadır. Kitabelerin bazılarında hattat imzaları görülebilmektedir. Merkez Efendi Haziresi Osmanlı dönemi mezarlarında hattat Sâmi [Efendi],³⁸ Mısri,³⁹ Mahmud Cemâleddin,⁴⁰ Emin [Efendi]⁴¹ ve Suud'un⁴² yazmış olduğu imzalı kitabeler bulunmaktadır. Cumhuriyet dönemi Latin harfli mezar kitabelerinin özellikle serlevha kısımlarında ise Halim [Özyazıcı],⁴³ Hâmid [Aytaç],⁴⁴ Aydın [Yüksel],⁴⁵ Kemal [Batanay],⁴⁶ ve Nuri [Efendi]⁴⁷ gibi hattat imzaları dikkat çekmektedir.

32 Mezar numarası 47

33 Mezar numarası 49

34 Mezar numarası 90

35 Mezar numarası 137

36 Mezar numarası 152

37 Mezar numarası 199

38 32 mezar numaralı şâhidenin kitabesi hattat Sâmi Efendiye aittir.

39 43 mezar numaralı şâhidenin kitabesi hattat Mısri'ye aittir.

40 90 mezar numaralı şâhidenin kitabesi hattat Mahmud Cemâleddin'e aittir.

41 196 mezar numaralı şâhidenin kitabesi hattat Emin [Efendi]'ye aittir.

42 209 mezar numaralı şâhidenin kitabesi hattat Suud el-Mevlevî [Yavsi]'e aittir.

43 18 mezar numaralı şâhidenin kitabesi ile 87 mezar numaralı şâhidenin serlevha kısmı hattat Halim [Özyazıcı]'ya aittir.

44 103, 104, 105, 106, 176, 177, 178, 179, 222 numaralı mezarların bulunduğu aile kabristanındaki Latin harfli kitabenin rufâi tacı içerisindeki celi sülüs serlevha Hâmid Aytaç'a aittir.

45 76, 167, 168, 169, 170, 172, 174, 175, 220 numaralı latin harfli mezarların serlevha kısımları hattat Aydın [Yüksel]'e aittir.

46 103 mezar numaralı şâhidenin kitabesi hattat Kemal [Batanay]'a aittir.

47 165 mezar numaralı şâhidenin kitabesi hatta Nuri [Efendi]'ye aittir.

Tablo I: Hazirenin Kronolojisi.

Tarih	Mezar Numarası		
XVIII. Yüzyıl			
1155	52	1272	75, 97, 107, 142, 149, 193, 201
1171	6	1276	192
1186	9	1277	5
1192	210	1278	23
XIX. Yüzyıl		1279	21, 55, 90
1215	72	1280	125
1216	35, 146	1282	32, 54, 79
1224	101, 200	1283	130
1227	127, 147	1285	30, 64, 126
1232	69	1286	81, 99, 140
1233	94	1287	10
1234	86	1288	29, 134, 148
1235	41	1289	152
1241	74	1290	31
1242	63	1291	42, 88, 196
1243	84	1293	95
1248	93	1295	73, 98, 180
1249	51,137	1297	197
1250	3, 133, 204	1298	135,145
1251	4	1299	96, 151, 155, 205, 206
1252	68	1300	40, 128
1253	66	1301	44, 89
1256	48	1302	47, 56
1257	80, 92, 153	1303	139
1258	202	1304	143
1260	36, 203, 214	1307	27
1264	25	1308	150
1265	38, 138	1310	39, 46, 198, 208
1270	33, 194	1311	85
1271	211	1313	91

İSLÂM'DA MEDENİYET BİLİMLERİ TARİHİ

1314	43, 132	1947	113, 117, 124
1316	55, 199	1948	18, 13, 15, 71, 182, 212
1855	50	1949	59, 116, 161
1895	120	1950	50, 103
XX. Yüzyıl		1952	15, 71, 179
1317	181	1953	2, 50, 58, 163
1318	195	1954	112, 159
1320	22, 136	1955	102, 77, 102
1321	26	1956	45, 144, 218, 219
1322	88, 131, 154, 156	1958	158
1323	131, 141	1959	87, 116, 162, 171
1324	37, 129	1960	188
1331	207	1961	100, 111
1332	11	1962	13, 45, 82, 167, 186
1335	49	1963	218
1347	207	1964	2, 45, 187
1354	105	1965	62
1362	173	1966	61, 158
1904	223	1967	19
1916	76	1968	166
1918	106	1969	176, 219
1919	104	1971	82
1929	119, 123	1972	221
1932	118	1973	177
1935	212	1975	174
1936	16, 34, 77, 105	1976	15, 185
2013	175	1977	17, 183
1937	78	1978	122
1938	83, 121	1980	123, 217
1941	70	1981	20
1942	78, 112	1982	113
1943	61, 188	1984	168
1945	60, 109, 110	1990	170
1946	13, 14	1991	13

1993	172
1997	213
XXI. Yüzyıl	
2001	1
2003	113
2009	169
2015	220
2016	171

Mezar numarası hazire planında kullanılan numaralardır. Hem hicrî hem de Rumî tarihi belirtilmiş olan mezarların hicrî tarihi kullanılmıştır. Hem hicrî hem de milâdî tarihi belirtilmiş olanların ise milâdî tarihi kullanılmıştır.

Tablo II: Latin Harfli Mezar Taşları.

Mezar Numarası	Kimlik	Doğum Tarihi	Vefat Tarihi
1	Güzide Özgül BÜRKÜT	1935	2001
2	Naim BÜRKÜT Kerra BÜRKÜT	1897 1907	1964 1953
7	Merkez Efendi neslinden Pir Mehmet Paşa Tekkesi Şeyhi ve bu camiin imamı Nurullah KILIC	-	-
	[Nurullah Kılıc eşi] Nimet KILIC	-	-
13	1. Merkez Efendi ahfadından Seyit Mehmet Ali TANTUĞ	1872	1946
	2. Merkez Efendi ahfadından Ümmügülsüm TANTUĞ	1893	1962
	3. [Merkez Efendi ahfadından] Muhittin TANTUĞ	1910	1991
	4. Şeyh Seyyit Mehmet Ali Tantuğ	1872	1948
14	Merkez Efendi Şeyhi Mesut Efendi Kerimesi Atiye AKÇİZ	1883	1946
15	1. Emine Fikriye AKINCI	-	1948
	2. Said Arif AKINCI	-	1952
	3. İbrahim Ali AKINCI	-	1976
16	1. Merkez Efendi neslinden ve bu tekkenin Şeyhi Nureddin Kılıc	-	1936
17	Merkez Efendi neslinden Molla Gürani Piri Paşa Tekkesi Şeyhi Nurullah Kılıç	1296	10.08.1977
19	Merkezefendi Hz. Neslinden Adli Ef. torunu ve Süud Beyin Oğlu ihvanı sünbülüyyeden öğretmen Mehmet Rıza Yavsı EBÜSSÜUDOĞLU	1321	1 Eylül 1967
20	Merkezefendi Hz. Neslinden eski Seyyit Nizam Hz. Tekkesi son Şeyhi H. Adli Efendi torunu ve Ebüssüud Efendi çocuklarından Süud Beyin oğlu, Sünbülü ihvanından Merkezefendi Camii muhadinlerinden Esseyit Celâleddin Nizami Yavsı Ebüssüudoğlu	1916	1981
34	Ali Süreyya KALEMCİOĞLU Haseki Nisa Hastanesi Eczacı Başlığından Mütেকaid	1271	1936

45	1. Veziriazam Piri Mehmet Paşa Dergahı Şerifi şeyhi Zekai Efendinin haremi Çeşmi Dilber Hanım	-	-
	2. [Çeşmi Dilber Hanım mahdumu] Halit KILIÇ	-	18.02.1962
	3. Veziriazam Piri Mehmet Paşa ahvâdından merhum Dr. Ali Beyin kerimesi ve merhum Halit Kılıç'ın eşi Dürdane Hanımefendi	-	18.07.1956
	4. Feruzat Erdoğan	-	19.05.1964
50	1. Mustafa Zekai Hazretleri torunlarından Feride Hanım	1835	1855
	2. [Feride Hanım kızı] Fatma Zehra ERDOĞAN	1853	1950
	3. [Fatma Zehra ERDOĞAN'ın ortanca oğlu] H. Avni ERDOĞAN	1885	1953
58	Eski baro reisi Ahmet Hamdi ARACI	1304	19.01.1953
59	Deniz emekli subaylarından Atıf ÖZDENİZ	-	17 Şubat 1949
60	Atıf ÖZDENİZ eşi Süreyye ÖZDENİZ	-	18 Şubat 1945
61	1. Tapu müfettişliğinden emekli Rıfat DENİZCİ	1867	1943
	2. Rıfat DENİZCİ eşi Hacer İsmet DENİZCİ	1877	04.03.1966
62	Merkez Efendi Sülalesinden Şeyh Zekai Efendinin oğlu ve Fakriye Hanımın eşi emekli Muhiddin Bey	-	18 Eylül 1965
70	Kadıköy Orta Okul'u 3. sınıf talebelerinden Muslihiddin oğlu Turhan ERKOL	1926	1941
71	1. Said Arif Akıncı	-	1952
	2. [Said Arif Akıncı eşi] Emine Fikriye AKINCI	-	1948
76	Tânbûri Cemil Bey	1873	1916
77	1. Merkez Efendi neslinden merhum Şeyh Seyyit Hasan Adli Efendinin oğlu M. Şerafettin KILIÇ	1889	25.10.1955
	2. Merkez Efendi neslinden merhum Şeyh Seyyit Hasan Adli Efendinin oğlu Yunus Hilmi Kılıç	1313	1936

İSLÂM'DA MEDENİYET BİLİMLERİ TARİHİ

78	1. Ümmi Sinan Dergahı Şeyhi Zekaizade Enver Efendi	1885	1937
	2. Merkezefendi Şeyhi Mesut Efendi damadı Cevdet Efendi	1867	1942
	3. Şeyh Enver Efendi eşi Ferhunde Hanım	1891	1971
82	Aynzade Hasan Tahsin	1876	1962
83	Fatma Hurrem Namıkpaşa Hafidesi ve H. Tahsin Ayni Refikası	1882	1938
87	1. Fatma KALEMCİOĞLU	1248	1959
	2. Avukat Hayreddin KALEMCİOĞLU	1310	-
100	Merhum matbuat müdürü Kemal Beyin eşi ve Merkezzade Nurullah KILIÇ'ın kayınvalidesi Seniye GÜNERGİN	-	17.03.1961
102	Mevlevi Hacı Mehmed Selâhaddin ORHAN [Bu mezarın Osmanlıca kitabesi de bulunmaktadır.]	1283	1955
103	H.z. Kenân Rıfâi [Bu mezarın Osmanlıca kitabesi de bulunmaktadır.]	21 Ramazan 1369	7 Temmuz 1950
104	H.z. Kenân Rıfâi'nin annesi Hatice Cenân Sultan [Bu mezarın Osmanlıca kitabesi de bulunmaktadır.]	1337	1919
105	Muallime Semiha Cemâl Hanım [Bu mezarın Osmanlıca kitabesi de bulunmaktadır.]	1354	1936
106	H.z. Kenân Rıfâi'nin kızı Hayriye Hanım [Bu mezarın Osmanlıca kitabesi de bulunmaktadır.]	1336	1918
108	1. Merkez Efendi sülalesinden ve bu caminin imam ve Mütevellisi Nurullah KILIG'in damadı Muhiddin Hergun ER	-	-
	2. [Muhiddin Hergun ER kızı] Asuman Hergun ER	-	-
109	Hâkim Rıza Bey zevcesi Nimet DİNÇAY Hanım	-	10 Şubat 1945
110	Hâkim Rıza DİNÇAY	1875	24.12.1945

111	1. Saide	-	-
	2. [Saide oğlu] Şehsuvar	1950	26.02.1961
	3. [Şehsuvar eşi] Münevver	-	-
112	1. Temyiz mahkeme azasından merhum Vasıf ÖZSOY eşi Mürvet ÖZSOY	1888	1954
	2. [Temyiz mahkeme azasından merhum Vasıf ÖZSOY] oğlu Müsa At ÖZSOY	1924	1942
113	1. Şerfceli Necip AYNI kızı Mustafa MUTLU Eşi Fatma MUTLU	1875	1947
	2. Mustafa MUTLU kızı Akif ÖZKORAY eşi Güzin ÖZKORAY	1905	1982
	3. Güzin ÖZKORAY kızı emekli öğretmen A. İnci ORALBİ	1937	2003
114	Şerfceli Küçük Ağaoğlu Harun Bey oğlu Mustafa MUTLU	1871	1949
115	Müzeyyen MİSYAĞCI	-	1936
116	1. İsmail Bedri Paşa zevcesi Emine Mevhibe Kakmacı Hanım	-	1949
	2. İsmail Bedri Paşa kızı Tahsin ÖZ zevcesi Ayşe İsmet Öz Hanım	1888	1959
117	Girifzen Asım Beyin oğlu İstanbul şehir meclisi üyesi İbrahim Sabir YÜCESOY	1879	1947
118	İstanbul Konservatuvarı müessisi ve ilk müdürü Giriftzen Asım oğlu Muallim Musa Süreyya	1885	1932
119	İtfaiye binbaşılığında mütekeaid musiki üstadlarından Giriftzen Asım	1852	1929
120	Salih Zeki ARIMAN	-	1895
121	Hasan Amir kızı Doktor Arif Korle eşi Adile	-	20 İllkanun 1938
122	Besime BİREV	-	20 Mart 1978
123	Borsa Meclis Reisi Doktor Fehmi İsmail Bey	-	23 Eylül 1980
124	Doktor Arif Ethem KORLE	-	23 Ağustos 1947

İSLÂM'DA MEDENİYET BİLİMLERİ TARİHİ

144	M. Refet ÖKMEN	1884	20.04.1956
158	1. Kemal İLHAN	1905	1958
	2. Gönül İLHAN	1935	1966
	3. Beytullah İLHAN Hanım	-	-
159	Evliyabendesı Erzurumlu Yeşil Oğlu Muhammed Salih FAKİRİ	-	04.07.1954
160	Hazreti Fatime Cariyesi olan Hacı Hamdiye YAZGAN	-	-
161	1. Emekli Deniz Binbaşı Yusuf Kenan GÖZEN	1897	14.12.1949
	2. [Yusuf Kenan GÖZEN] zevcesi Nedime GÖZEN	-	-
162	Ethem Şahın Kızı Kenaner Rifainin zevcei muhteremesi Nur Anne	1300	1959
163	Ziya	-	6 Teşrin-i evvel 1953
164	Vasfi TOLUN	-	3 Ekim 1968
165	Behice BÜYÜKAKSOY	1900	-
166	Meliha	-	25 Nisan 1968
167	Rifâi Bendesı Nazlı Anne	-	1962
168	Ekrem H. AYVERDİ	1899	1984
169	İlhan AYVERDİ	24.10.1926	06.11.2009
170	Behire BABAT	1903	1990
171	1. Muzaffer	-	16 Ekim 1959
	2. Neclâ	1923	2016
172	Kenân Rifâi bendesı Samiha AYVERDİ	1905	1993
173	Ezineli Hâşim Bey zevcesi Faika GÜREL Hanım	24 Ağustos 1944	20 Şaban 1362
174	Rifâi bendesı Mesude GÜREL	-	1975
175	Rifâi bendesı Meşküre SARGUT	1925	2013

176	Zehra Emgen	1878	12.06.1969
177	Eczacı Ahmed Hamdi EMGEN	1902	04.08.1973
178	Muallim Sabahat EMGEN	-	-
179	Hayriye Mektebi öğretmenlerinden Abide AKÖZSOY	1899	1952
182	Fabrikatör İbrahim ZİYA Beyin re-fikası merhume Semiha ZİYA	-	18.12.1948
183	Muammer ZİYA	1927	26.12.1977
184	Fabrikatör İbrahim ZİYA Bey	-	13.03.1962
185	Neşet ETİZ	1911	26.04.1976
186	Rüstem Paşa Torunu Musli-hiddin ETİZ	1880	20.10.1962
187	Muslihiddin ETİZ zevcesi Ha-tice ETİZ ZAVALANLI	1886	17.04.1964
188	1. Postalar Umuru Müdürlüğü'nden mütেকait İhsan HUNCA Bey	-	15 Mart 1943
	2. Galip HUNCA	-	1960
189	1. Sultan Selim'de Cirağı Derga-hı Şeyhi es-Seyyit eş-Şeyh Le-biba Efendi	-	-
	2. [Lebiba Efendi mahdumu] es-Seyyit eş-Şeyh Cemal Efendi	-	-
190	1. Çıracı Dergahı Şeyhi es-Seyyit eş-Şeyh Galip Efendi	-	-
	2. [Galip Efendi kerimesi] Şerife Naciye	-	-
191	Necla Ziya ARIMAN	1925	-
212	1. Merkezefendi neslinden Şeh H. Adlı Efendi oğlu seyid İbrahim KILIÇ	1298	1948
	2. [Merkezefendi neslinden Şeh H. Adlı Efendi gelini] Pakize KILIÇ	1318	-
	3. [Merkezefendi neslinden Şeh H. Adlı Efendi torunu] Harım KILIÇ	1927	1935
213	Berkman Ailesi: Merkezefendi Sülalesinden Peyik Dede Şeyhi Ahmet Mesut Efendi, annesi, babası, hanımı Leylâ Hanım, kardeşi Ziyaettin, Hanımı Necmiye ve Kızları Öznur Öğretmen Vedia Berkman	1913	1997

217	Hamidiye ve Yavuz Kumandanı emekli tüm amiral M. Necati ÖZDENİZ	1893	6 Mayıs 1980
218	Merhum Karesi Mebusu Ferhad Beyin kızı Sönatör Amiral Necati ÖZDENİZ'in eşi Nezahat ÖZDENİZ		
219	1. Zeki ŞİRİNOĞLU	-	1956
	2. Ali ÖZDENİZ	1310	1969
220	Kâinat BÜYÜKAKSOY	27 Haziran 1922	10 Şubat 2015
221	Şeyh Kenân Rifâî refikası Lütfiye Valde	-	19.07.1972
222	Eczacı İhsan EMGEN	-	-
223	1. Fatma Refika Necip Aynî refikası	1846	1904
	2. Harun Reşit Mustafa Mutlu Oğlu	1903	1929

2.1. Arap Harfli Mezar Taşları

No 3: Âh mine'l-mevt / Murg-i dil uçtu kafesten / Cânımın cân pâresi kondu / Cennet bağına ciğerde kaldı yâresi / Babalızâde es-Seyyid Mehmed Selîm Efendi [---] / Fâtiha Sene 1250

No 4: *Hûve'l-Bâkî / Cemâlizâde es-Seyyid / Ebubekir Ağa'nın kerîmesi / cennet-mekân merhûme Nefise / Hanım ruhuna el-Fâtiha / Sene 1251 S. 17*

No 5: *Hûve'l-Bâkî / Cennet-mekân firdevs / aşiyân Sadık Bey'in / lalası Muhammed Efendi'nin / kerimesi merhûme Emine / Hanım'ın ruhuna Fâtiha / Sene 1277 Za. 27*

No 6: *el-Bâkî Hûvallah / Merhûm ve mağfûr / Çelebi Seyyid Abd- / ülaziz Efendi / ruhiçün fâtiha / Sene 1171 Ra. 9*

No 8: Kitabe karıncalandığı için okunamıyor.

No 9: *Yâ Hû / Merhûm ve mağfûr Kelâmî / Efendi Tekyesi'nde post / nişîn olan eş-Şeyh / Ahmed Efendizâde / Dede İbrahim Efendi / ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1186 Ra. 20*

No 10: *Yâ Hü / Göçtü ol mürşid-i âgâh Hazret-i Coşkun Baba / İrci'î emrin işitti ol dem etti [---] / Meşâyih-i Rufaiyyeden idi ol ârif billah / Sâhib-i ebu'l-ilm olsun şeft-i rûz-i cezâ / Sâlik ve râh-ı tarikat dervîşin irşâd edip / Salı Tekyesin mücerred bi-hakkı ettiler ihyâ / İctihâd-ı ilm ve zikr ile geçirdi ömrünü / Cennet-i firdevs mesken eylesin Rabbim ona / Geldi hatiften bu târih erişti ilhâm ile / Hay deyip teslim-i rûh etti Mehmed Coşkun Baba / Sene 1287*

No 11: *Hüve'l-Bâkî / Henüz yirmi iki yaşında iken irtihâl-i / dâr-ı bekâ eden tahmin komisyonu [...] / azasından ve umerâ-yı Çerâkiseden / Abdullah Bey'in mahdûmu şehremâneti / akdemi encümeni kesedâr [...] / Bey ruhiçün Fâtiha Sene 1332 22 Haziran*

No 12: *Ayasofya-i Kebîr Mahallesi'nde / Sancaktar Baba Dergâhu / Postnişini kırk / beş yaşında vefât / eden Bursalı Şeyh / Ahmed Râgîb Efendi'nin / rûhuna Fâtiha*

No 18: *Hüve'l-Bâkî / Hak Subhânehû teâlâ hazretleri bu hankâh-ı / âli bendesi hattat ve şâir Ebu's-Suûd / zâde Suûd el-Mevlevî kuluna ve bi'l-cümle / ehl-i imâna rahmet eyleye bi-hurmet-i sûreti'l-fâtiha / 1299 Ketebehû Halîm / Süud Yavsi Ebüssü-udoğlu / 1948*

No 21: *Hüve'l-Bâkî / Kutbü'l-ârifîn Merkez Efendi / Hazretleri Dergâh-ı Şerîfi / dede-gânından el-Hâc İsmail / Dede'nin zevcesi merhûme / ve mağfûrun lehâ Dervîşe / Havva Bacı'nın ruhiçün / ve kâffe-i ehl-i imânın rûhuna Fâtiha / Sene 1279 8 Za.Yevm-i Pazar*

No 22: *Âh mine'l-mevt / Çıktım dağlar başına sahraya hâcet kalmadı / Yapıldı cennet sarâyım mi'mâra hâcet kalmadı / Hep onuldu yârelerim cerrâha hâcet kalmadı / İçtim ecel şerbetini Lokmân'a hâcet kalmadı / Lâleli civarında Mercimek Câmi-i Şerîfi / İmamı İsmail Hakkı Efendi'nin bâkîr / kerîmesi yirmi yaşında vefât eden / Ayşe Hayriye Hanım'ın rûhuna Fâtiha / fi 6 Cemâziyelâhir sene 1320 ve / fi 22 Ağustos sene 1318 Yevm-i Salı*

No 23: *Hüve'l-Bâkî / Gelip kabrim ziyâret eden ihvân / Edeler rûhuma bir Fâtiha ihsân / el-Hâc Ârif Ağa'nın vâlidesi merhûme / Ve mağfûru'n-lehâ Şerife Ayşe Sıddîka / Hanım'ın rûhuna Fâtiha / Sene 1278 fi 12 M.*

No 24: *Hüve'l-Bâkî / Davud Paşa Kasr-ı Hümayûnu / bekçisi Hüseyin Ağa'nın zevcesi / cennet-mekân firdevs âşiyân / Merhûme ve mağfûre el-muhtâc / ilâ rahmeti'l-lâhi taâlâ Dervîşe / [--- --- ---]*

No 25: Hüve'l-Bâkî / Emr-i Hakla türlü emrâz geldi tenime / Bulmadı sıhhat vücudum sebab oldu mevtime / Âhir erdi ecel rihlet göründü cânıma / Okuyup bir Fâtiha ihsan edeler rûhuma / Kaymakam Hulûsi Ahmed Paşa'nın / selâm ağalarından merhûm Osman / Ağa'nın zevcesi Hâlîde Hanım / Ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1264 fi 13 Ca.

No 26: Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i Yezdân / Behakk-ı Arş-ı A'zam nûr-ı Kur'ân / Gelip kabrim ziyâret eden ihvân / Edeler rûhuma bir Fâtiha ihsân / Serfiçe eşrâfından ve tüccârından / Aynî oğlu Mehmed Necib Efendi / bin Ali Sipâhînin ruhu / için Fâtiha / Vefâtı Sene 1321 13 Zilhicce

No 27: Hüve'l-Bâkî / Bitlis Vilâyeti Defter- / darlığundan mütekâid / Hacı Mahmud Fâtih / Efendi'nin Ruhiçün / Fâtiha / Sene 1307 fi 15 Zilkâde

No 28: Hû / Kâtib-i eshâmdan Ahmed Bey'in / zevce-i menkûhası evvel oldu cihâ [---] / adîm-i hamlini vaz eyleyüp etti fenâdan / güzer mesken ede cenneti dâim ona rabbü / rahim cevher tarihi yazdı kalem ağlayıp / [--- --- ---]

No 29: Lâ Mevcude İllâ Hû / Hâce-i sıbyân-ı mekteb-i Aksaray kim işte bu / Eyledi mülk-i cihândan sivâ Hakk'a irtihâl / Âlim u dâna ve fâzıl-ı hafız-ı kurrâ idi / Misli peknâdir bulunur zât idi bu zü'l-kemâl / Müntesib olduğu Şeyh Ahmed Rufât aşkıma / Şâfii olsun yârın mahbûb-ı Hayyu lâ Yezâl / Koydu evlâd u iyâlini hafîdiyle garîb / Bu misafirhane-i âlemde pür renc u melâl / Firkatiyle eyledikçe nâleler tilmizleri / Geçmesin âsûde vaktin ey sipîhr-i bedfiâl / Nûr-ı Kur'ân ile kabri dilerim pür-nûr olup / Zâtını kasr-ı cinânla ede talâtif zü'l-Celâl / Fahriyâ çıktı yediler söylediler târihini / Hâfız Lütfullah Efendi göçtü Firdevse bu sâl / Sene 1288 fi 21 C.

No 30: Âh mine'l-mevt / Nizamiye tahrîrat odası / hulefâsından Selim Sırrı Efendi'nin / kayınvâlidisi merhûme ve mağfûrun lehâ Emîne / Hâtun'un ruhiçün rızâen lillâhi Fâtiha / Sene 1285 fi 4 Muharrem

No 31: Âh mine'l-mevt / Tâat et Mevla'ya yâ Hû / Aslı yoktur âlemin / Câm-ı mevti nûş eder / Zî-rûh olan bî-iştibâh / yirmi beş yaşında terk-i / dağdağa-i âlem-i fenâ eden / ketebeden Sadık Efendi'nin zevcesi / Fâtıma Hanım bint-i Aydoslu el-Hâc / İbrahim rûhuna Fâtiha Sene 1290 fi 2 Ş.

No 32: Hüve'l-Hayyu'llezî lâ Yemût / Allahu Subhânehû ve Teâlâ hazretleri / Kelâm-ı hâzin-i Rabbânî ve vâsıl-ı dâr-ı naîm / Samedânî olan Hattat Mehmed Zihni / Efendi kuluna ve kâffe-i ehl-i îmâna rahmet / Eyleye lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1282 fi 2 Z. / Ketebehû Sâmî

No 33: Hüve'l-Bâkî / Kutbü'l-ârifîn ğavsü'l- / vâsîlin Merkez Efendi / Hazretlerinin türbedârî / el-Hâc Şakir Efendi'nin / halîlesi merhûme Emîne / Hanım Ruhiçün Fâtiha / Sene 1270 12 Za.

No 35/a: Hüve'l-Bâkî / Nev-civânım gitti Cennet bağına / Firkati kaldı valideynin cânına / Kethüdây-ı hazret-i Vâlide Sultan / Yusuf Ağa'nın birâderi Ahmed / Ağa'nın mahdûmu merhûm / Muhammed Tâhir Bey rûhuna Fâtiha / Sene 1216

No 35/b: el-Bâkî / Nev-civânım gitti cennet bağına / Firkati kaldı valideynin cânına / Kethüdâ-yı Hazret-i mehd-i ülyâ / Yusuf Ağa'nın birâderi Ahmed / Ağa'nın mahdumu merhûm Muhammed / Tahir Bey ruhiçün el-Fâtiha Sene 1216

No 36: Hüvel'l-Bakî / Kethüdây-ı reîsü'l-etibbây-ı hazret-i / tâc-dârî eşraf-ı kudât-ı kirâm / zevi'l-ihtramdan Ali / Efendi kerîmesi merhûme Şerife / Ayşe Siddika Hanım'ın rûhuna Fâtiha / Sene 1260 gurre L.

No 37: Âh mine'l-mevt / Simav redif taburu / mülâzımlarından merhûm / ve mağfûr ilâ rahmeti / rabbihi'l-Ġafûr Mehmed Sabri / Efendi'nin ruhiçün / lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1324 fî 18 Kanunisânî

No 38: Yâ Hû / Kutbü'l-Ârifîn / Merkez Efendi / Hazretlerinin Dergâh-ı / Şerifi'nde zâkirbaşı / merhûm ve mağfûrun leh / Emin Efendi'nin ruhiçün / el-Fâtiha 1264 fî 23 S.

No 39: Hû / Tarikat-ı aliyye-i Sünbüliyye / fukâra ve dervişânından / el-Hâc Tevfik Efendi'nin / kerîmesi merhûme ve mağfûrun lehâ / Şerife Hâcere Hayriye / Hanım'ın ruhiçün / el-Fâtiha / Sene 1310 fî 19 Cumâdelâhire

No 40: Âh mine'l-mevt / Âh yazık oldu bana gençliğime doymadım / Çâresiz bir derde düştüm derdime dermân bulmadım / Yaktı yandırdı vücûdum kahr ile derd-i elem / Gül gibi soldum cihânda ne olduğum bilmedim / Terk edip iki ma'sûmum Yezdân'a ettim ilticâ / Tabur kâtibi Abidin Efendi'nin halîlesi Kâşife Hanım'ın ruhiçün Fâtiha / Sene 1300 fî 5 Rebîulâhir

No 41: Hüve'l-Bâkî / Merkez Efendi kuddise sirruhû hazretlerinin / tekyesi şeyhi Ahmed Efendi'nin / vâlidesi merhûme ve mağfûre Ayşe / Molla Kadın ruhiçün / el-Fâtiha / Sene 1235 fî C. 21

No 42: Allah Hû / Zekât Efendizâde Hüseyin Efendi / Hazretleri'nin dâmad-ı muhteremleri / ve Asâkîr-i Şâhâne binbaşı / tekâüdlerinden Osman Ağa'nın / ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1291

No 43: Hüve'l-Hayyu'l-Bâkî / Ey zâir oku Allah için / bu mezar-ı gufrân-ı medâra bir Fâtîha ki / içinde şehremâneti muhasebecisi / Reşâd Efendi gibi pâk nihâd pâk / itikâd sâhib-i vefâ ehl-i sehâ / Mahbûb-ı kulûb-ı fukâra olan bir merd-i / gunûde-i fâni rahmet-i rahmândır / Sene 1314 fî 10 Receb Salı / Ketebehû Nuri

No 44: Lâ mevcûde illâ Hû / Hayf Mir Zekâtzâde kim küttâbdtan bir şûh / Ali nâm ve Necâti mahlası idi ol meh-ğarra / Edip envâ-ı fenn-i tahsil evân-ı şebâbette / Olup ahd-i civânı içre san bir pîrî hemtâ / Dirîgâ kim yirmi iki yaşında olup bîmâr / Teverrûmden göçüp oldu makâmı Cennetü'l-me'vâ / Ki yanî nûş-ı suhbây-ı şehâdet etti bî-şübhe / Alıp âhir nefes ism-i celâli zâkir ve güyâ / Hüdâ sabr-ı cemîl ihsân kılsın vâlideynine / O nevrete civâna bağ-ı adn eyledi müsevvâ / Dedim ey Şems vakt-i fevtine geldi iki târîh / Birinci bâ beşir ikincisi bâ nezr-i Mevlâna / Ali buldu necâti gitti Hakka dedi yâ Mevlâ / Necâti oldu Cennet'te Ali'ye vâsıl ve hem-pâ / Târih-i vilâdeti: Sene 1275 fî 22 Cemâziyelevvel / Târih-i vefâtı: Sene 1301 fî 2 Zilkâde

No 46: Bin üç yüz on senesi / şehri Zilhiccenin on üçüncü / gecesi Mekke-i Mükerrreme'de ba'de'l-hac / irtihal-i dâr-ı bekâ eden / tarikat-i aliyye-i Sünbülüyyeden / es-Seyyid eş-Şeyh Ahmed Rifat / Efendi'nin ruhiçün / el-Fâtîha

No 47: Hüve'l-Hayy / Küllü şey'in Yemûtu ve Hüve Hay lâ Yemût / Tarikat-ı aliyye-i Sünbülüyye Meşâyih-ı kirâmından / mefharu's-sâlikîn eş-Şeyh Yunus Efendi / Hazretlerinin hulefâlarından ve Sirkeci / Dergâh-ı Şerîfi seccâde-nişinlerinden âlem-i / fenâdan âlem-i bekâyâ intikal eden / el-merhûm el-mağfûr es-Seyyid eş-Şeyh Abdülhay / Efendi'nin ve kâffe-i ehl-i îmânın / ervâhlarıçün el-Fâtîha / Sene 1302 fî 24 Rebiulâhir

No 48: Yâ Hû / Bu hânkâh-ı aliyyede / postnişin Şeyh / Hamdi Efendi Hulefâsından / mimâr şeyhi es-Seyyid / İsmail Efendi ruhiçün / kâffe-i ehl-i îmânın / ervâhıçün el-Fâtîha / Sene 256

No 49: Lâ ilâhe İllallah / Tarikat-ı aliyye-i kâdiriyye-i / eşrefiyyeden Hekîm Oğlu Ali / Paşa Hângâh-ı Şerîfi / hulefâlarından ve sülehây-ı ümmetten / Topkapılı Münîb Efendizâde / merhûm ve mağfûr eş-Şeyh / Ali Nûri Efendi'nin ve kâffe-i / ehl-i îmânın ervâhiçün Fâtîha / Sene 1335 fî 8 Şaban

No 51: Fâni dünyâ sarayında gonca güldüm bir zaman / Yetiştî ecel şerbeti ânında soldum hemân / Anamın babamın bir gülüydüm bir zaman / Binbaşı Osman Ağa'nın / mahdûmu merhûm es-Seyyid Derviş / Mehmed Salih Efendi'nin / ruhiçün el-Fâtîha / Sene 1249 fî 5 R.

No 52: *Yâ Hû / Kutbu'l-ârifin gavsü'l-vâsılın / ve seyyidü's-salikin bu hangâh-ı / aliyyede medfün olan eş-Şeyh / Mehmed Efendi'nin hulefâlarından / eş-şeyh Şerife Emîne Bacı'nın / kâffe-i ehl-i îmânın ervâhıçün Fâtiha / Sene 1155 ft 12 Ra.*

No 53: *Küllü şey'in hâlikün illâ vechehû / Bu hangâh-ı âlinin türbedârı / ve âşikânın zâkir-i hoş-nâme-sâzı / merhûm Zenci Hacı Salih Dede Efendi / ihvân-ı bâ-safâdan rûh-ı revânına / Fâtiha niyâz eder yâ hû / Sene 1316 ft 20 Zilhicce Yevm-i Cuma / 5 Nisan*

No 54: *Âh mine'l-mevt / Hayf kim Maliye Küttâbından İbrahim Beyin / Zevce-i pâkizesi etti bu yıl azm-i bekâ / İbtidâ Sultan Mecîd Hân'a hazinedar olup / Sonradan oldu çırağ-ı hâs ol iffet-serâ / Genç iken merhûmeye bâd-ı hazân-ı mevt erib / Gülistân-ı ömrün eyvâh eyledi mahv u hebâ / Bister-i mevte yatıb bir altı ayı ol mâha / Bulmadı encâm-ı tedbîr etibbâdan şifâ / İşte öksüz kaldı iki oğlu ol biçârenin / Eyleye mahfûz hıfzında Cenâb-ı Kibriyâ / Hemcivârı olduğu Merkez Efendi aşkına / Ede mahşerde şefâat ona Fahr-ı enbiyâ / Fevtine Derviş İzzet dedi târih-i Güher / Dîlfirûz Hanım ola cennette Yâ Hû pür safâ / Sene 1282 ft 2 Ş.*

No 55: *Lâ mevcûde illâ Hû / Bu hân-gâh-ı âlide post-nîşîn / merhûm eş-Şeyh Mesud Efendi hazretlerinin / halîle-i muhteremesi merhûme ve mağfûrun lehâ / âbide zâhide dervîşe Şerife / Sa'diyye Bacı'nın ruhiçün / Hak rızasıçün Fâtiha / Sene 1279*

No 56: *Ey zâir-i sâhib-i nefes / hubb-ı sivâdan meyli kes / Dünyâda kalmaz hiç kes / Allah bes bâki heves / Bu gencîne-i hâkda ser-nihâde-i bâlîn-i / Mağfirret olan Gülârâyış Hanım / Şeyhü'l-vüzera Moralı Sâmî / Paşa merhûmun büyük halîlesi / ve evladlarının dürrütü't-tâc-ı iftihârı / idi "İrci'î" emr-i celîline imtisâl zamanı / gelince vatan-ı asliye ric'at eyledi vatani / ahirettir nereden gidilse maksad âna muvasalattır / Ey zâir-i sâhib-i irfân ve âkibet-endiş / Fâtiha-hân ol bir melek-haslet vücûdun rûhunu / ve evladlarının hissiyât-ı rûhâniyesini şâd et / Tâ ki nâil-i ecr-i cezîl olasın. Sene 1302 / ft 14 Rebiulâhir*

No 57: *Âh mine'l-mevt / Âh İbrahim Bey kim zevce-i pâkizesi / Hey meded Refia Hanım eyledi terk-i cihân / Çok görüp soldurdu berk-i ömrünü bâd-ı ecel / Ol gül-i nur-i [... ..] misl-i hazan / Çerh geçer ve hake ilka etti ol nâzik teni / Ehl-i semâvât u zemîn ağılarsa kan / Hem-civârı olduğu Merkez Efendi aşkına / Hak ide ol dergâh [... ..] cinan / Hisse cuy-i hazan olup Fahrî dedim tarihini / [--- ---] erişti kim refia aşiyân / [--- ---]*

No 63: Hüve'l-Bâkî / Bu hangâh şeyhi / Ahmed Efendi'nin mahdumu / merhum ve mağfurun leh / cennet-mekan Derviş Mehmed / Muhiddin Efendi / ruhuna Fâtiha / Sene 1242 fi M. 15

No 64: Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Esbak Zabtîye Müşîri / Muhammed Hayreddin Paşa'nın / kerîme-i muhteremeleri ve ferîkân-ı / kirâm saadet-ittisamdan / Osman Paşa'nın zevce-i / merhûmesi Fâtîma Feryâl / Hanım'ın ruhiçün lillâhi / teâle'l-Fâtiha / Sene 1285

No 65: Hüve'l-Bâkî / Kasımpaşa Mevlevihânesi / Şeyhi Şeyh Ali / Efendizâde eşrâf / [--- --- ---]

No 66: Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / [... ... ...] / [... ... ...] / Nişan olsun bu cây-ı [... ...] encâmı / Bu sentken ibret alsınlar gelip geçen yaran / Mesken [...] felek [...] kıydı canına hayfa / Hüner erbâb-ı hakikatte hem de sahib-irfân / Bu sahib-i merkadin var ise isyanı [...] / Hemen mahşer günü afv ede cürmün hazret-i sübhan / Gelüb hâtif-i gayb söyledi bu fevt-i tarihin / Muhammed Ağâ'nın ravza-i rahmet eyleye yezdân / Ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1253

No 67: Âh mine'l-mevt / Bu cihan bağına geldim bir mürüvvet görmedim / Derdime derman aradım bir ilâcın bulmadım / Âh ile zâr kılarak gençliğime doymadım / [--- --- ---]

No 68: Hüve'l-Bâkî / Kutbu'l-ârifîn ğavsu'l-vârisîn / Merkez Efendi Hazretlerinin Türbedâr-ı / saadetmedârı Medine-i Münevverede / âzm-i dâr-ı bekâ olan merhûm / ve mağfur el-Hâc Mehmed Emin / Efendi'nin rûh-ı şerîfleriçün el-Fâtiha / Sene 1252 Sad. 9

No 69: Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Diriğ-i hayf sad hayf Abdurrahman Bey / Taallukât-ı cihândan netice çekti eli / Meâl-i nâss-ı celîl "Küllü men aleyhâ fânin" / Erince sem'ine tasdik edip demişti belî / Baba-yı âlem idi tekye-gâh-ı fânide / Tecelliyât-ı ilâhî diye bağlamıştı dili / Dilinde zâver-i zikri seyencilî her an / Elinde hüccet-i hubbi naût-i Şâh-ı velî / Bulundu zümre-i isnâ aşer vefâtında / Okundu mersiye-i hüsn-i hâli oldu celî / Çekildi bezm-i ahillâdan oldu çün nihân / İlâhî cennet-i adn içre kıl visâl-i ali / Sene 1232

No 72: Hüve'l-Bâkî / Merhûm ve mağfûr / Dersiâmdan / Malatyalı / Osman Efendi ruhiçün / el-Fâtiha / Sene 1215 N. 15

No 73: Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Davudpaşa ustası / Hüseyin Ağâ'nın kerîmesi / ve Derviş Musa Efendi'nin / zevcesi el-mağfûr ilâ rahmeti / rabbihi'l-ğafûr Hafîze Kâniye / Hanım'ın rûhuna el-Fâtiha / Sene 1295

No 74: Hüve'l-Bâki / Eshâm mukâtaacısı / iken rihlet-i dâr-ı bekâ eden / teşrifatçı-ı esbak Mustafa Münif / Efendi merhûmun halîlesi / merhûme ve mağfûrun lehâ / Saraylı Ayşe Yuhber Hanım'ın / ruhiçün Hak rızasıçün Fâtiha / H. Sene 1241 fi Zal 22

No 75: [---] pâk dâmen bir nüktedân-ı pür-fen / Sinni otuz beş iken ömrü bitip tükendi / Ehl-i kemâle râgıb hem münşî hem muhâsib / Öyle zarîf katib görmüş değil [...] / Semt-i Kırım'a gitti ma'lûlen avdet etti / [---] hayâtı bitti bu meskeni beğendi / Bir Fâtiha kıl ihsân ey zat-ı sâhib-i irfân / Meyl etme dehre bir an gûş et bu nush u pendî / Kilk-i mücevher ile târîhin ettim imlâ / Azmetti cây-ı Huld'e Abdülatif Efendi / Sene 1272

No 79: Âh mine'l-mevt / Bâb-ı Ser-Askeri'de nizamiye / yoklaması mütehayyizânından / sipariş kâtibi merhûm es-Seyyid / Mehmed Humeyri Efendi'nin / ve cemî-i mü'minîn ve mü'minâtın / ervâhlarıçün el-Fâtiha Sene 1282 fi 9 Şevvâl

No 80: Hüve'l-Hallâku'l-Bâki / Fenâdan bekâyâ eyledi rihlet / Hak ede kabrini ravza-i cennet / Musallâ Cami-i Şerîfi / Müezzini es-Seyyid Ahmed / Efendi'nin zevcesi / merhûme ve mağfûrun lehâ / Şerîfe Ayşe Sıddîka / Hanım ruhiçün / Fâtiha / Sene 1257 fi C. 12

No 81: Hû / Dilerim bakmaya Rabbim yüzümün karasına / Merhem-i şefkat ura masumiyetim yarasına / Kereminden her takdir-i mücerrem isem kessem ümîd / Giremez kimse efendiyle kulun arasına / Boşnak Hacı Mehmed Ağa'nın zevcesi / saraylı Enise Mahnur Hanım'ın rûhiçün Fâtiha / Sene 1286 fi Zilkade 5

No 84: Hüve'l-Hayyü'l-Bâki / Allahu sübhânehû ve Teâlâ cemî-i mü'minîn / ve mü'minâta ve hâssaten gavsü's-sekaleyn / eş-Şeyh Abdülkâdir el-Ceylânî / Hazretlerinin nesl-i pâklarından / es-Seyyid el-Hâc Ârif-i billâh Abdurrahman / Efendi'ye mahz-ı kereminden rahmet eyle / Âmin bi-hürmet-i sırrı'l-Fâtiha / 1243 M

No 85: Hüve'l-Hâdî / Kıl nazar gerdün-ı dúnun hâl-i bed-encâmına / Eylemekdir âdeti her ferdi ilkây-ı mezar / İşte ez ân cümle bir zât-ı mekârim-i tab' idi / Anla kim medfûn olan şu yerde ibret-şiâr / Oldu ey Gavsî şu târîhinle dil-i mâtem-fezâ / Kalsa şâyândır sürûdun her gönülde pâydâr / Âh bu târîhte uhrayâ oldu pâ-nihâd / Oldu Abdülhâdî Paşa âzim-i dâr-ı karâr / el-Fâtiha / Sene 1311

No 86: Hüve'l-Bâkî / Rumeli kudât-ı eşrâfından / Vedâ-i âlem-i fânî eden / sâbikan serlevha-i yemin merhûm / ve mağfur el-muhtac ila rahmeti / rabbihi'l-ğafur el-Hâc Ahmed Efedî / ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1234 fi Z. 14

No 88: Sülâle-i sadattan ve vüzerâ-yı izâmıdan / es-Seyyid Şa'bân Paşa ahfâdından / ve tarikat-ı aliyye-i Nakşibendiyye-i Behcetiyye-i / Üveysiyye ricâlinden ve sadr-ı esbak / Cezayirli Gazi Hüseyin Paşa vakfı / mütevellisi kudemâ-yı Devlet-i Aliyye / bendegânından ve hâcegân-ı dîvân-ı / hümâyûndan mektûbi-i sadr-ı âli kalemi / hulefâsından Şeyhü'l-küttâb es-Seyyid / Mehmed Haşim Efedî ile zevcesi / Sıdika Hanım'ın ruhlarıçün / el-Fâtiha / fi 18 Ramazan / fi 9 Ramazan

No 89: Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Bir nihâl-i tâze iken geldi ol zalim ecel / Döktü berk-i ömrünü mânende-i bâd-ı hazân / Hey meded bulunmadı emrâzının bir çâresi / Genç yaşında va'desi tekmiîl imiş gitti hemân / Nice rûhânî ve cismâniyle tedbir ettiler / İllet-i hevl-i veremle eyledi terk-i cihân / İki evladın firkatıyla bıraktı yâdigâr / Vâlideyni eylesinler bir zaman âh u figân / Bingâzi Defterdarı sâbık Hacı Fatih / Efedî'nin mahdûmu İsmail Hakkı Bey'in rûhuna / Fâtiha Sene 1301 fi 19 Zilhicce

No 90: Yâ Hû / Fındıklı Dergâh-ı Şerîfi / postnişîni mefharu's-sâlikîn / eş-Şeyh Yûnus Efedî / Hazretlerinin hulefâlarından / merhûm el-mağfûr eş-Şeyh / el-Hâc Ârif Dede / Efedî'nin ruhiçün lillâhi'l- / Fâtiha / Sene 1279 / Har-reheru el-Hâc Mahmûd Cemâleddîn

No 91: Hû / Evkâf-ı Hümâyûn Nezâret celîlesi / hukuk müşâviri / Arapzâde merhûm / Muhammed İrfan Bey'in / kabridir / Velâdeti: Sene 1266 fi 15 Şaban / Vefâtı: Sene 1313 fi 27 Recep / ruhuna Fâtiha

No 92: Hüve'l-Bâkî / Ziyâretten murâd duâdır / Bugün bana ise yarın sanadır / Merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi'l-Ğafûr Dâvud / Paşa Kasr-ı Hümâyûn bekçisi / Hüseyin Ağa'nın ruhiçün rızâen / lillâhi teâlâ'l-Fâtiha / Sene 1257 fi 29 S.

No 93: Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî / Ricâl-i Devlet-i Aliyye'den / eshâm ruznam-çecisi iken âzim-i dâr-ı bekâ olan / teşrifâtı-i esbak merhûm / ve mağfûrun leh Mustafa Münîf / Efedî'nin ruhiçün / el-Fâtiha Sene 1248 fi 4 Câ.

No 94: Hüve'l-Hayyü'l-Bâkî / Yâ İlâhi razı oldum takdir-i / muradına gece gündüz niyaz eder / idim cennet-i âliyâtına es-Seyyid Ahmed / Ağanın zevcesi merhûme / ve mağfûre Emine Hanım ruhiçün / el-Fâtiha 1233 fi 27

No 95: *Dâr-ı Şurâ-yı Askerî Levâzım Dâiresi / Reisi ferîkân-ı kirâm-ı meâlî-i efâmdan / Saâdetlü Hasan Rüşdî Paşa hazretlerinin / kerîme-i muhtemeleri Fâtıma Pâkize Hanım'ın / ruhiçün Fâtiha / Sene 1293*

No 96/a: *Hüve'l-Bâkî / Tophâne-i Âmire Nâzırı merhûm / Muhammed Remzi Efendi kerîmesi ve Âmedi-i / Divân-ı Hümâyûn Hulefâsından Ahmed / Şükrü Efendi'nin halîlesi merhûme / ve mağfûrun lehâ Dervîşe Şerîfe / Azize Hanım'ın ruhiçün Fâtiha / Sene 1299 fî 4 Şevvâl*

No 96/b: *Hüve'l-Bâkî / Tophâne-i Âmire Nâzırı / merhûm Muhammed Remzi Efendi / kerîmesi ve Âmedi-i Divân-ı / Hümâyûn Hulefâsından Ahmed / Şükrü Efendi'nin halîlesi / merhûme ve mağfûrun lehâ Şerîfe / Dervîşe Azize Hanım'ın ruhiçün lillahi'l- / Fâtiha Sene 1299 fî 4 Şevvâl*

No 97: *Hüve'l-Hayyu lâ Yemût / Zekaîzâde Cenâb Hasan Efendi'nin / Haftîdesi yürüyüp etti azm-i dâr-ı huld / Mezarını gelip ihlâs ile ziyâret eden / Ola şefâat-i Merkez'le nâil-i maksûd / Niyâz edip dedi târîh-i rihletin Safvet / Feride Hanım'a me'vâsi ede Naim'i Vedûd / Fâtiha 1272 fî 12 Ra.*

No 98: *Âh mine'l-mevt / Devletlü ismetlü Cemîle / Sultan Aliyyetü's-şân / Efendimizin kalfalarından / merhûme ve mağfûrun lehâ / Lefternâz Kalfa'nın / ruhiçün lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1295 fî 3 Ra.*

No 99: *Hüve'l-Bâkî / Merkez Efendi Hazretleri / Dergâhı'nda hâdime merhûme / Ve mağfûrun lehâ Ayşe / Zülfâ Kadın'ın rûhuna / Hak rızasıçün Fâtiha / fî 12 Ramazan sene 1286*

No 101: [--- --- ---] / *Paşa'nın yeğeni Seyyid Abd- / ülcaubar Dede'nin / cariyesi Ayşe / ruhuna Fâtiha / Sene 1224*

No 102: *Allahu Rabbî / Rahm ümidiyle ey Hüdâ-yı Muîn / Geldi Dergâhına Salahaddîn / Ânı sen rahmetinle dil-şâd et / bi'n-Nebiyi ve âlihî âmin / Mevlevî Hacı Mehmed Selâhaddîn Orhan / Vilâdeti 1283 vefâtı 1955*

No 103: *eş-Şeyh Kenân er-Rifâî / Tarih-i vefât fî 21 Ramazan / Sene 1370 / Ketebehü Kemâl şufire lehû*

No 104: *Hatice Canan Ümmü Kenân Hanımefendi / Tarih-i vefat fî 4 Cemâziyelahir 1337 / Nukulet min Zâviyeti'l-Ümmü Kenân el-kâine bi-Hırka-i Şerif / 4 Rebiülahir 1377*

No 105: *Muallime Semiha Cemâl Hanım / Tarih-i vefât fî 6 Zilkade / Sene 1354*

No 106: *Hayriyye Hanım kerime-i Hazreti Kenân / Tarih-i vefât 1336 / Nukilet min Zâviyeti'l-Ümmü Kenân el-kâine bi-Hırka-i Şerif / 4 Rebiülahir 1377*

No 107: *Küllü men aleyhâ fân / Oldu Merkez Şeyhi Nureddin Efendi bî-karâr / Tıfl iken masûmunu bâd-ı ecel etti tebâh / Andelib-i rûhu uçtu aşiyân-ı adne dek / Gül gibi cismi olup uftâde-i hâk-i siyâh / Fevti tarihin dedim safvet et Yusuf Talat'ın / Musır-i ukbaya Cemâleddin Efendi gitti âh / Fâtiha 1272 fî Sad 13*

No 125: *Âh mine'l-mevt / Bu hüsnâ nev-nihalin bağ-ı [---] / Edip pejmurde berk-i şah-ı [---] / Güh-ruhsârını soldurdu hayfa [---] / Yazık îd-i saîdde eyledi Firdevsi ârâ [---] / Henüz on dört yaşında bir peri-sûret idi gördü / Saff-ı hûrâne ilhâk eyledi rıdvân alıp nâgâh / Hüdâ Abdüllatif Bey vâlidine sabr ede ihsân / Şefâatçı buyursun âhirette Hazret-i Allah / Esef ettim bu vefât târihini cevher dedim İzzet / Sabiha Hanım oldu âzime Dâru's-selâma âh / Sene 1280*

No 126: *Hüve'l-Bâkî / Merkez Efendi Hazretleri / Dergâhında hâdime merhûme / ve mağfûrun lehâ Dervîşe / Fâtıma Bacı'nın rûhuna / Hak rızası-çün Fâtiha / Sene 1285 fî 15 Ş.*

No 127: *el-Bâkî / Dervîş Efendi'nin ümm-i / Veled câriyesi merhûm / Ve mağfûrun leh Emine / Kadın'ın rûhuna / el-Fâtiha / Sene 1252 19 C.*

No 128: *Âh mine'l-mevt / Fenâdan bekâyâ eyledi rihlet / Ede Hak kabrini ravza-i Cennet / Canbaz Raif Ağa'nın / zevcesi Feride Hanım rûhuna / Fâtiha / Sene 1300 fî 15 Şubat*

No 129: *Yâ Hayy / Hâce Nakkaş / Baba sülalesinden / ve Sadeddin Bey'in / haremi Emîne Hûriye Hanım / rûhuna Fâtiha / Sene 1324*

No 130: *Hüve'l-Bâkî / Üç yaşında göçtü kurb-ı rahmete / Hazret-i Mevla'ya yetti Nûriye / Nev-reside böyle tıfla kıydı âh / Bilmedim dünyâya netti Nûriye / Ateş-i derdiyle kalb-i mâderin / Bir tutuşmuş külhan etti Nûriye / Hak Teâlâ rahmet etsin dâima / Kızım gufrâna yetti Nûriye / [Bir melek] çıkdı dedi târihini / [Cennet-i] ulyâ'ya gitti Nûriye / Sene 1283*

No 131: *Âh firâk / Bitlis Vilâyeti Defterdarlığı'ndan / mütekâid Hacı Mahmud Fatih / Efendi'nin mahdûmu Zihni / Efendi'nin mübtelâ olduğu / verem illetinden şehiden irtihal-i / dâr-ı bekâ eylediği ruhiçün / Fâtiha / Sene 1322 fî 22 Muharrem / Sene 1320 fî 26 Mart Yevm-i Cum'a*

No 132: *Yâ Hû / Trabzon Ticaret / Reîs-i sâbık / Sadık Efendi'nin / haremî Aişe Hanım / ruhiçün Fâtiha / Sene 1314 fi 3 Rebiülevvel*

No 133: *Cennet-mekân merhûm / ve mağfûr es-Seyyid / Mehmed Reşid Molla / rûhuna el-Fâtiha / Sene 1250*

No 134: *Bu inzivâhâne-i ihticâbî karargâh eden / Yenişehirli Mustafa Paşa kerîmesi / Atiyyetullah Hanım ki mihnet-sarây-ı fenâda / doksan yedi sene ârâm eyledi / âkibet bin iki yüz seksen / sekiz senesi Muharreminde enfâs-ı / ma'dûdesini itmâm eyledi ümiddir ki / senelerce çektiği derd-i herem / ind-i ilâhî'de bâis-i mağfiret / olur fermân-ı "irci'î" gûş-i câna / vasıl olunca ne pirlerde imkân-ı / ârâm kalır ne civânlarda kudret-i / sükûn İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciün / Sene 1288*

No 135: *Hüve'l-Hallâku'l-Bâki / Kanmadan iş u safâ-yı dehre eyvâh genç iken / Eyledi Hüsnîmelek Hanım bekâyâ rihleti / Vakt-i mev'ûdu gelince "irci'î" emri gelip / Nâgehân Nûş eyledi câm-ı ecelden şerbeti / Çün yirmi beş yaşında terk-i dünyâ eyledi / Şüphesiz Mevlâ'ya yetti buldu bağ-ı Cenneti / Eyleye Havva'ya Hakk ânı refîka sâhibe / Hürîlerle Cennet-i a'lâ'da kılıms sohbeti / Kabrini pür-nûr ede Mevlâ sabah-ı haşre dek / Ola her dem rûhuna ânın Hüdâ'nın rahmeti / Mirliva Gâzî Ahmed Zekeriyâ Paşa merhûmun / Zevcesi Hüsnîmelek Hanım'ın rûhuna el-Fâtiha / Gaferallahu lehâ ve li-vâlideyhâ / ve limen lehû hakkun aleyhâ / Sene 1298 fi Gurre Safer*

No 136/a: *Hüve'l Bâki / Hayflar kim Mîralay Osman Bey etti irtihal / Firkatiyle hândânı eylemekte âh u vâý / Ehl-i dil sâhib-i kerem bir pîr-i hoşmeşreb idi / Cân atardı nûr-ı irfân nerde olsa rû-nûmây / Bir zaman dûr olmaştı halka-i tevhiðden / Şem'-i îmân ile olsun medfeni gülşen-serây / Hubb-ı ehlullah olmuştu o zâta hırz-ı cân / Haşr kılıms rûz-ı mahşerde erenlerde Hudâ / Âb-ı çeşm akıtıp târih-i fevtin söyledim / Hacı Osman Bey bu yıl gülzâr-ı adni kıldı câý / Rûhiçün Fâtiha Sene 1320 19 Rebiülevvel*

No 136/b: *Mühendishâne-i Berrî-i Hümâyûnun / ilk yetişdirdiği / zâbitlerden olup / Tophane divân-ı harb a'zâsı / iken fi 12 Haziran sene 1318 / târihinde vefât eden kudemâ-yı / askeriyyeden ve ricâl-i ulviyyeden Karagöz / Hacı Osman Bey burada medfûndur*

No 137: *el-Bâki / Abdülhak Efendi hazretlerinin / kethüdâsı eşrâf-ı kudâtdan Ali Efendi'nin kerîmesi / Merhûme Cennet-mekân firdevs- / Âşiyân Şerîfe Hatice Kâmile / Hanım ruhuna el-Fâtiha / Sene 1249 fi 15 Ra.*

No 138: Râzıyım emrine yâ Rab eyledim teslîm-i cân / Vere cennette murâdım bana Hallâk-ı Cihân / Ey benim dertli vâlidim ağlayıp etme figân / Hakkın emriyle bu sahrâyı kıldım mekân / merhûm ve mağfûr es-Seyyid / Der-viş Rif'at Dede'nin / ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1265

No 139: Âh mine'l-firâk / Ey zâir şu derûnumda vedîa-i rahmet-i / Sübhânîye olan Erzurum Adliye Müfettişi / Mir-i Mîrândan Bursalı Ahmed Nâfiz / Paşa'nın yedi sene müddet firâş-ı / bî-çârede esir olduğu halde âkibet / âvâze-i davetime icabetle vücûdunu / âğuş-ı sıyânetime terke şitâbân olma-sı / ebediyyet-i İlahiyyeye mukâbil beşerin acz u fenâsına / burhân-ı nevîndir merhûmun rûhunu bir Fâtiha-i / celile ihdâsıyla şâd et ki nihâyet / senin de ilticâgâhın böyle bir avuç / toprak altı olacaktır Rûhuna Fâtiha / Sene 1303 fî 20 Cemâziyelâhir

No 140: Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Asdikâ-yı bende-gân-ı / devlet-i aliyye ve kudemâ-yı / vüzerâ-yı saltanat-ı seniyyeden / Esbak Zabtiye Müşîri / Meh-med Hayreddin Paşa'nın / rûhuna rızâen lillâhi teâla / el-Fâtiha / Sene 1286

No 141: Âh mine'l-mevt / Bakın hazîne-i hâssada / Kuyûdât Kale-mi müdiri Mukadder / Hazret-i Tevfik Paşa / kitâb-ı ömre nihâyet / düşü-rüp kayd-ı vefât / bütün bizi acıtıp / eyledi mahkum bana kalem yazar / Yine târih-i mücevher (Berkî) / riyâz-ı Cennete is'ad ede / ravz-ı Mevlâ lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1323 fî 19 Zilhicce

No 142: Lâ mevcude illâ Hû / Tâat et iste erenlerden meded / Tekiyye-i dehre gelen yâ hû gider / İşte Merkez Şeyhi Nureddin'e âh / Verdi fevt-i zevce-i pâki keder / Hazret-i Zehra'ya olsun cariyeye / Genç iken kıydı zavallıya kader / Rûhuna rahmet eden züvvârînin / Şâfi-i cürmü ola hayru'l-beşer / Yazdı Safvet fevti târihin oku / Nâgehân gitti Naim'e nûr-ı fer / Fâtiha 1272 fî 11 S.

No 143/a: Allahu Bakî / Âmedî Hulefâsından / Şükrü Efendi hafîdi / ve mülgâ Edirne a'sâr ve ağnâm / Nâzırı Necîb Bey mahdûmu / Muham-med Bey'in ruhiçün rızâen lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1304 fî 12 Rebtiulevvel / Sene 1302 fî 20 Kanûnuevvel

No 143/b: Allahu Bakî / Âmedî Hulefâsından / Şükrü Efendi hafîdi / ve mülgâ Edirne a'sâr ve ağnâm / Nâzırı Necîb Bey mahdûmu / Muham-med Fuad Bey'in ruhiçün / rızâen lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1304 fî 12 Rebtiulevvel / Sene 1302 fî 20 Kanûnuevvel

No 145/a: *Allâhu Bakî / Âmedî Hulefâsından / Şükrü Efendi / kerîmesi ve mâliye müfettişi / Necib Bey halîlesi / Şerîfe Refîa Hanım'ın / ruhiçün rızâen lillâhi Fâtîha / Sene 1298 fî 22 Rebîulâhir*

No 145/b: *Allâhu Bakî / Âmedî Hulefâsından / Şükrü Efendi / kerîmesi ve mâliye müfettişi / Necib Bey halîlesi / Şerîfe Refîa Hanım'ın / ruhiçün rızâen lillâhi Fâtîha Sene 1298 fî 22 Rebîulâhir*

No 146: *Hüve'l-Hayyu'l-Bâkî / Kutbü'l-ârifîn / Gavsü'l-vâsilîn / Merkez Efendi kuddise sırruhu'l-azîz / Hazretlerinin türbedâr-ı / suad-ı şem'dârı merhûm / ve mağfûr Muhammed Ârif Dede / ruhiçün el-Fâtîha / Sene 1216*

No 147: *Nev-civânın meskenidir bu mezar / eyledi nâzik tenim hâk ile / yeksân Rüzgâr-ı firkatî / takdir bu imiş tâ ezelden / bilmedim. Meğer ömrüm tamam / olmuş ben murada ermedim / el-Hâc Mustafa Ağa'- / nın kerîmesi merhûme / ve mağfûrun leh Şerîfe Ayşe / Hanım'ın ruhiçün Fâtîha / Sene 1227 fî gurre*

No 148: *Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Yanyâ Sancağı dâhilde / Leskovik kasabası eşrâf-ı vücûh / ve hânedanından ve İstabl-ı Âmire / Müdürî pâyelilerinden / merhûm ve mağfûrun leh Halid Bey / Efendi'nin ruhiçün lillâhi Teâlâ'l-Fâtîha / Sene 1288 fî 8 Safer*

No 149: *Hüve'l-Bâkî / Dilerim bakmaya Rabbim yüzümün karasına / Merhem-i rahmet ura ma'siyetim yarasına / Kereminden ne kadar mücrim isem kesmem ümid / Giremez kimse Efendi ile kulun arasına / merhûm ve mağfûr el-muhtâc ilâ / rahmeti rabbihi'l-ğafûr eski Alipaşa'da / Eşrâf-ı Kuzâttan Ahmed Nazîf / Efendi'nin ruhiçün Fâtîha / Sene 1272 fî 14 C.*

No 150: *Âh mine'l-firak / Müşîr-i şîr-i himmet Hazret-i Eyyûb Paşa'yı / Mekânet-i bâb-ı feyz-i sabr-ı Eyyûb eylesin Mevlâ / Muazzez duhter-i dû-şîzesi Hayriye muhlis kim / Yaşı on beş idi ancak misâl-i bedr bî-hem-tâ / Vec'nâk oldu bir şeb midesinde çâre-cüyâne / Çağırdı bir tabîb etti tedâvisinden istişfâ / Devâ nâmıyla işmâm eyledi bir rûh-ı zehr-alûd / Hemân rûh-ı latîfi kıldı azm-i âleme bâlâ / Teammüd mü hatâ mı bu tedâvi olmadı sâbit / Ne olsa bâdî-i mevt oldu ol merhûmeye hayfâ / Eceldir bâis-i mevt u fenâ ammâ ki zâhirdede / Sebeb-i mahkûm olur ber muktezâ-yı hikmet-i dünyâ / Hüdâ-yı lem yezel ol nâzenin ismeti kılın / Hemîşe revnâk dâru'z-zifâf-ı Cennet-i a'lâ / Dedi târîh-i fevtin bi'l-bedâhe ağlayıp Muhtâr / Emîne Hanım'ı Hak eyleye himâye-i Zehrâ / Sene 1308*

No 151: *Bismillahirrahmanirrahim / Küllü men aleyhâ fân / Mîr-i mîrân-ı kirâmdan Leskovik / eşraf-ı kadîminden ve hânedân-ı / Rüstem Paşa'nın ve kâffe-i ehl-i / imânın ervâhiçün / rızâen lillâhi Teâlâ'l- / Fâtiha / Sene 1299 / fî 4 Safer Yevm-i Pazartesi*

No 152: *Hüve'l-Bâkî / Beni kıl mağfiret ey Rabb-i Yezdân / Be-hakk-ı Arş-ı A'zam nûr-ı Kur'ân / Gelip kabrim ziyâret eden ihvân / Edeler rûhuma bir Fâtiha ihsân / Tarîk-i Nakşîyye'den kereste / tüccarı Kafesci el-Hâc es-Seyyid / Osman Efendi'nin rûhuna Fâtiha / Sene 1289 fî 5 N.*

No 153: *Hüve'l-Bâkî / Açılmış bir gül gibi soldum cihânda / Anam babam terk eyledim fenâda / Kur'ân okur bülbül idim her anda / Görüştüre bizi rûz-i cezada / Ta kıyâmet haşrolunca validim âh / Adım kaldı şimden geru dünyâda / Bebek Peksimethâne Müdüri esbak Edhem / Ağa'nın oğlu Bab-ı âlî tercüme kalemi / katiblerinden Hüseyin Kâmil Efendi rûhuna / el-Fâtiha / 1257 fî Gurre N.*

No 154: *Hû / Geçme ay zâir kemâl-i lütfullah için / Fâtiha ihsan edüb ervâha eyle şâdgam / Bir zaman bizde can-ı fâniye mağrur idik / Olma malup gaflete tâate eyle ihtimam / Ruy-i rahat görünüp ettim bekâya intikal / [...] hasım ancak çıkarub hayrû'l-enam / Yazdı tarih-i vefâtın Nazmî cevher harf ile / Gülşen-i Firdevsi Hayriye Hanım kıldı makam / Sene 1322*

No 155: *Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Cezâyir-i Bahr-i Sefid / Defterdârı esbak / Ankaravî Dizdâr / zâde merhûm ve mağfûr / es-Seyyid Ahmed Hayrî / Efendi'nin ruhiçün / el-Fâtiha / Sene 1299 fî 25 Şabân*

No 156: *Hüve'l-Hayyû'l-Bâkî / Cezayir-i Bahr-i Sefid Defterdarı / Ankaravî Dizdârzâde / Ahmed Hayri Efendi'nin kerimesi / ve Dersââdet Jandarma / Kumandanı Mehmed Paşa'nın / Haremi Nazîfe Nazlı Hanım'ın / ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1322 fî 30 Zilhicce*

No 180: *Yâ Hû / Beni kıl mağfiret ey rabbi yezdân / Bi-hakkı arş-ı azam nur-i Kur'an / Gelip kabrim ziyaret eden ihvân / İdeler kabrime bir Fâtiha ihsân / Merhum Osman Ağa'nın ruhuna Fâtiha / Sene 1295 tarih-i vefâtı*

No 181: *Ah mine'l-firak / Bakıp geçme ricâm budur ey Muhammed ümmeti / Mevtânın diriden bir Fâtihadır minneti / Gelip kabrim ziyaret eden resûlün ümmeti / Bize bir Fâtiha ihsân eden bulur cenneti / Gel efendin nazar eyle şu mezarım taşına / Âkil isen gâfil olma aklını al başına / Salınıp bir dem*

gezer iken neler geldi başıma / Âkîbet turâb oldum taş dikildi başıma / Nikabol muhacirlerinden Topçu / Hasan Efendi'nin kerimesi Râbia Kâniye / Hanımın ruhuna Fâtiha / Sene 1317 Mayıs

No 192: Âh mine'l mevt / Duhter-i zibâsın aldı yanına / Sâliha Hanım Huda'dan etti / Sarsar-ı mevt ol nihâli goncayı / Bir buçuk yaşında ifnâ eyledi / Bülbül ruhu uçup nagâh âh / Âşiyân etti riyâz-ı sermedi / Yazdı bir tarih Saf-fet acıyıp / Adn ola Nâyâb Hanım merkadi / Sene 1276

No 193: Hüve'l-Bâki / Merkez Efendi bendelerinden / Ârif Ağa'nun büyük / vâlidisi Şerife Esmâ Hanım / ruhiçün el-Fâtiha / Sene 1272 fi gurre M.

No 194: Sultanahmed'de / Türbe Sokağı'nda Hâce- / gân-ı Divân-ı Hümâyûndan / Evkâf-ı Hümâyûn vâridât / mümeyyizi merhum es-Seyyid / el-Hâc Mustafa Nûrî Efendinin rûhuna Fâtiha / Sene 1270 fi 15 Za.

No 195: Hüve'l-Bâki / Bitlis vilâyeti defter- / darlûğundan mütekâid / Hacı Mahmud Fâtih Efendi'nin / halilesi Hâce Lebâbe Hanım'ın / ruhiçün Fâtiha / Sene 1318 fi 1 Muharrem

No 196: Allah Hû / Kutbü'l-ârifin Hazret-i Merkez / kuddise sırruhu'l-akdes / türbedârı merhûme el-mağfûr / Şeyh el-Hâc Mehmed Şâkir / Dede Efendi'nin rûhuna / rızâen lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1291 fi 8 Ramazan / [Ketebehû] Emîn

No 197: Âh mine'l-firâk / Genç yaşında ayırdı verem illeti / Vere Hüdâ bağ-ı Firdevs Cenneti / Gebze Mahkemesi Başkâtibi / merhûm Ham-di Efendi'nin / mahdûmu ve sarıkçı esnafından / Muhammed Rıfat Efendi rûhuna Fâtiha / Sene 1297 fi 19 Şevvâl Sin 19

No 198: Hüve'l-Bâki / Fenâdan bekâyâ eyledi rihlet / Ede Hak kabrini ravza-i Cennet / Mısırlı İsmail Ağa'nun / zevcesi Saray-ı Hümâyûn / Hekîmi Ayşe Hanım rûhuna / Fâtiha / Sene 1310 fi 15 Ca.

No 199: Yâ Hû / Ziyâretten murâd bir duâdır / Bugün bana ise yarın sanadır / Fındıklı Dergâh-ı Şerîfi Post- / nişini müftehiru's-sâlikîn eş-Şeyh Yunus / Efendi Hazretlerinin hulefâlarından / Merhûm eş-Şeyh Mehmed Efendi'nin mahdûmu / eş-Şeyh Mustafa Kâmil Efendi'nin rûhuna / el-Fâtiha Sene 1316 fi 14 Şabân

No 200: Ey sâhib-i ibtisâr / Bu mezara imâle-i nigâh-ı i'tibâr / etmeden güzer eyleme ki başı / ucunda gördüğün nişân / değil fenâ-yı âleme bir

mütehaccir misâl-i / ibrettir. Derûnunda gunûde-i / sükûn olan merhûmun rûhunu / bir Fâtiha ile şâd eyle ki senin de / âkibet karargâhın bu hâk-i siyehdir / Dest-i cellâd-ı ecelden ne civân-ı kavî / [Hal]âs olur ne pîr-i zebûn innâ lillâhi ve innâ ileyhi / râciûn Kolağası Nâfiz Efendi'nin / mahdûmu Mehmed Süheyl Bey'in rûhuna Fâtiha / Sene 1224 fi 11 Şubat

No 201: *Hüve'l-Bâkî / Sultanahmed'de Türbe / Sokağında Evkâf / Muhâsebesi Kalemi / Mümeyyiz-i sânisî / Hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûn'dan / merhûm es-Seyyid Ahmed / Efendi'nin ruhiçün Fâtiha / Sene 1272 fi 10 S.*

No 202: *Hû / Merkez Efendi Hazretlerinin / Türbedârı Mehmed Ârif / Dede'nin halîlesi merhûme / ve mağfûrun lehâ Hatice / Hâtun ruhiçün / ve kâffe-i ehl-i imânın ervâh-ı / şerifleriçün rızâen lillâhi / Fâtiha / Sene 1258 fi 12 Ş.*

No 203: *Hüve'l-Hallâku'l-Bâkî / Ecel şerbetini içtim Hak'tan geldi bana fermân / Lokmân hekim olsa bulmaz derdime dermân / Hekim ellerinde ne de eyledim âh-ı zâr âmân / Lohusa iken dâr-ı bekâ ettim okuyun rûhuma bir Fâtiha emân / Sarrâc el-Hâc Ali Ağâ'nın zevcesi / Merhûme ve mağfûrun lehâ ilâ Rabbihi'l-Ğafûr Şerife / Hayfe Hanım'ın ruhiçün Fâtiha / 1260 fi gurre Ra.*

No 204: *Yâ Hû / Merhûme ve mağfûrun lehâ / ilâ rahmeti Rabbihi'l-Ğafûr / hâlâ Sögüt Voyvodası / es-Seyyid Ömer Ağâ'nın hemşiresi / Zeyneb Hanım'ın ruhiçün Fâtiha / Sene 1250 fi 15 Ş.*

No 205: *Ehadün Ğafûr / Sâkıb ismimdi benim nâil idim çok devlete / Şükriüne yetmezdi tâkat öyle âlt-nimete / Doymadım gençliğe de doldu ecel peymânesi / İllet-i nâr-ı verem oldu vesîle-i hicrete / Çıktı üçler oldu bu târih ki ben merhûmeye / Hamdü lillâh 'iz ile gittim muallâ Cennet'e / Ferikândan Medîne muhâfızı Sabri / Paşa'nın mahdûmu Asâkir-i Şâhâne / Kolağalarından Münîr Bey'in halîlesi / Fâtiha Sene 1299 fi 5 R.*

No 206: *Hû / Ricâl-i Devlet-i Aliyye'den vergi / emâneti meclis-i idâre azâsından / saadetlû Cemil Bey Efendi'nin / halîlesi ve Şeyhü'l-harem-i esbak / Ziver Paşa merhûmun birader / zâdesi merhûme ve mağfûrun lehâ / Hatice Fıtnat Hanım'ın / ruhiçün lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1299 fi 7 Zilkâde / Sene 1298 fi 8 Eylûl / Yevm-i Çarşamba*

No 207: *Rahmetullahi aleyhim ecma'in / Sâbıkan bu makâm-ı âli postnişini / merhûm mağrûfes-Seyyid eş-Şeyh Nureddin / Efendi Hazretleri'nin muhâdim-i kirâmından / olup cami-i şerifin imamı iken / âzim-i tekye-gâh olan*

*es-Seyyid / eş-Şeyh Hasan Adlî Efendi / Vilâdeti sene 1276 irtihâli sene 1347 7
Receb Cuma gecesi / Ve birâder-i muhteremi Şeyh Mehmed Abdünnebi Efendi
/ Vilâdeti sene 1278 rihleti sene 1331*

No 208: *Yâ Hû / Bu makâm-ı âlîde seccâde-nişîn-i / irşâd iken irtihâl-i
dâr-ı bekâ / eyleyen eş-Şeyh es-Seyyid Mehmed / Nureddin Efendi'nin harem-i
muhtere- / meleri Şerîfe Hâce Dervîşe Fâtîma Refikînâz / Hanım'ın ruhiçün
rızâen lillâhi'l-Fâtiha / Sene 1310 fî 30 Ramazan Yevm-i Arefe*

No 209: *Hüve'l-Hayy / Sâhib-i makâm eş-Şeyh Nureddin Efendi / Hazret-
lerinin hemşire-i mağfûreleri Âbide Hanım / Sene 1261 C. / es-Seyyid Şeyh Nu-
reddin Efendi / evlâd-ı kirâmundan Şeyh Hasan Adlî / Efendi kerîmesi ve Ebu's-
Suudzâde / Suudü'l-Mevlevî'nin halîlesi / mağfûretün lehâ Şerîfe Râbia Adeviye
Hanım / Vilâdeti sene 1305 Rihleti Sene 1331C. / Şeyh Hasan Adlî Efendi hare-
mi / merhûme Fâtîma Fahriye Hanım / Sene 1342 S. / Ketebehu Suud*

No 210: *Dâr-ı fenâdan ukbâyâ eyledi rihlet / Hüdâ kıla kabrin ravza-i
Cennet / merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi'l-Ğafûr /
müderrişîn-i kirâmdan Erzurûmî / es-Seyyid Ali Efendi ruhiçün / el-Fâtiha /
Sene 1192 fî Ş.*

No 211: *Âh mine'l-mevt / Nev-civânım uçtu Cennet bağına / Firâkı
kaldı vâlideynin cânına / el-Hâc Raşid Ağa'nın / mahdûmu merhûm Meh-
med Râsim / Efendi'nin ruhiçün Fâtiha / Sene 1271*

No 214: *[--- --- --- --- ---] / [---] pek ender idi hüsn-i nihâdiyla / [---]
ânın zevci hemân hasret ile elem / Kerîmesi olup Şeyh Ahmed Efendi merhûmun
/ Cinân içre ikisi de ola rahmet ile kâim / İlâhî cilvagâhın kasr-ı Cennet eyle faz-
lınla / O nâz-perver civâne huriyân dâim ola hâdim / Civâr-ı hazrete düşmüş
mücevher târihi Hâşim / Hukûk-ı merkezindir bu Saadet Âbide Hanım / Sene
1260 fî 4 C.*

No 215: Bu şâhide de kitabe yoktur.

No 216: *İntekale min dâri'l- / fenâ ilâ dâri'l- / bekâ el-merhum / [--- --- ---]*

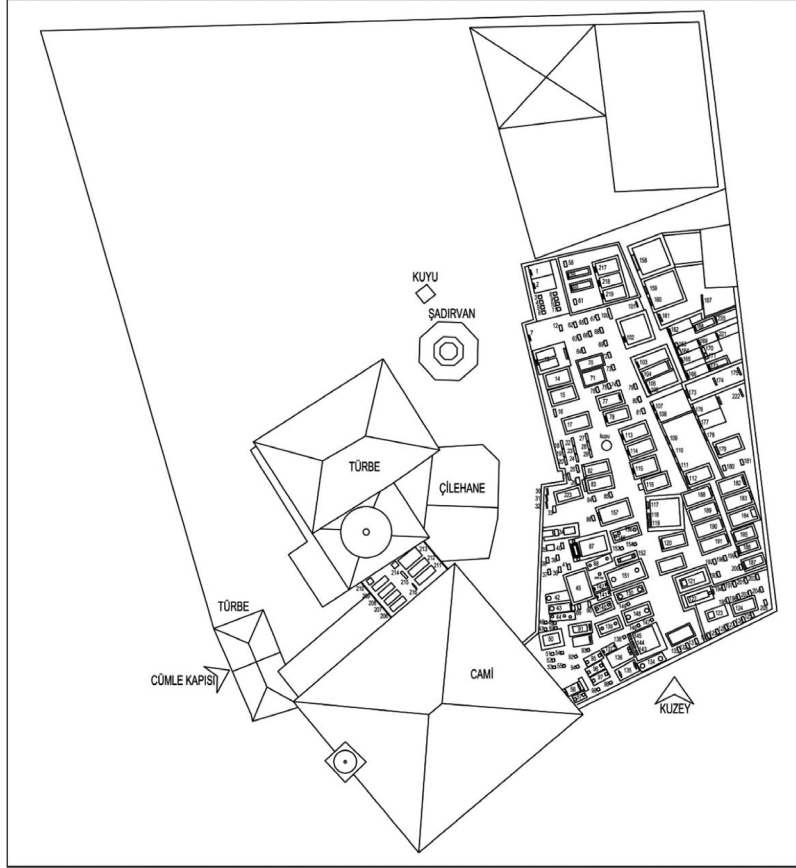
Sonuç

Merkez Efendi haziresi surdışı İstanbul'unda oluşmuş önemli hazirelerden biridir. 16. yüzyıl mutasavvıflarından Merkez Efendi lakabıyla tanınan Muslihuddin Musa'nın inşa ettirmiş olduğu tekkenin yanına vefatından sonra defnedilmesiyle burası önce İstanbul'un en önemli ziyaretgâhlarından sonrasında ise hazire ve mezarlıklarından biri olmuştur. Buranın Halveti-Sünbülü tarikatının Koca Mustafa Paşa'da bulunan Sünbül Efendi tekkesinden sonra İstanbul'daki en önemli merkezlerinden biri olması sebebiyle bir tekke haziresi özelliği göstermektedir. Bununla birlikte zamanla toplumun farklı meslek ve sınıflarına ait pek çok kişi de defnedilmiştir. Haziredeki mevcut taşlardan hareketle 18. yüzyılda oluşmaya başladığı anlaşılan hazire Osmanlı'dan günümüze kadar gelişimini devam ettirmiştir. Cumhuriyet döneminde de defin yapılmaya devam eden nadir hazirelerden biri olmuştur. Hazirede günümüzde bulunan 224 mezarın yaklaşık olarak yarısı Cumhuriyet dönemine aittir. Cumhuriyetin önemli mutasavvıf, müzisyen, mimar, edebiyatçı ve yazarlarından pek çok kişi burada medfundur. Bütün bu yönleri ile Merkez Efendi Külliyesi Haziresi İstanbul'un üç asırlık ölüm kültürüne tanıklık etmiş bir haziredir.

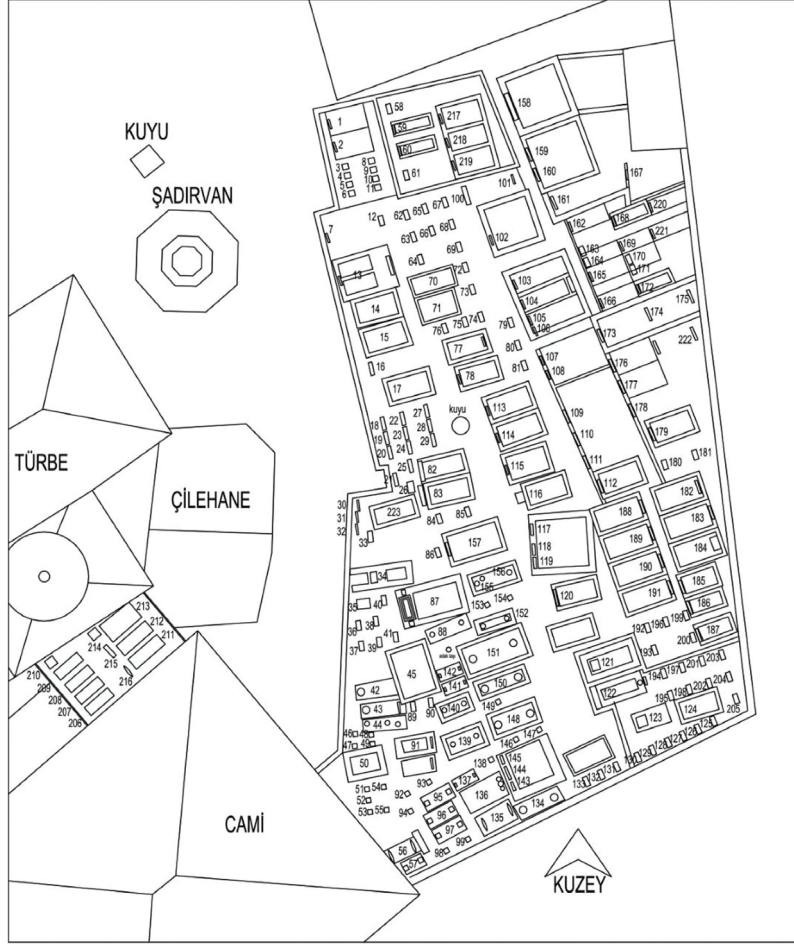
Kaynaklar

- Aksakal, Nurettin. “Bir Halk Hekimi Olarak Merkez Efendi’nin Önemi ve Çilehanesindeki Şifalı Suyu”. *Birinci Merkez Efendi Tıp Günleri (16-20 Mayıs 2011, Denizli-Türkiye)*. 104-107. Denizli: Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, 2012.
- Berk, Süleyman. *Zamanı Aşan Taşlar (Zeytinburnu’nun Tarihi Mezar Taşları)*. İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, 2. Basım, 2016.
- Çiçek, Yakup. “Merkez Efendi ve Tasvvufi Kişiliği”. *Merkez Efendi Sempozyumu: 27-28-29 Haziran 1988*. 15-25. Manisa: Türk Ocağı Denizli Şubesi, ts.
- Demirci, Mehmet. “Merkez Efendi’nin Tasavvufi Yönü”. *Merkez Efendi Sempozyumu: 27-28-29 Haziran 1988*. 6-14. Manisa: Türk Ocağı Denizli Şubesi, ts.
- Ebü’l-Hayr İsamüddin Ahmed Efendi Taşköprizade. *Tercüme-i Şekâik-i Nu’mâniyye*. trc. Mehmed Mecdi. İstanbul: Darü’t-Tıbâati’l-Âmire, 1269.
- Elitok, Halil. “Merkez Efendi ve Tasavvuf”. *Birinci Merkez Efendi Tıp Günleri (16-20 Mayıs 2011, Denizli-Türkiye)*. 108-113. Denizli: Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, 2012.
- Ertaş, Yaşar. “Osmanlı’nın Muhteşem Asrında Siyasetin ve Bilimin Merkezinde Bir Âlim: Merkez Efendi”. *Birinci Merkez Efendi Tıp Günleri (16-20 Mayıs 2011, Denizli-Türkiye)*. 96-103. Denizli: Denizli Belediyesi Kültür Yayınları, 2012.
- Esin, Esin. “Merkez Efendi (H. 870/1465 Sıraları-959/1551) ile Şâh Sultan Hakkında Bir Hâşiye”. *Türkiyat Mecmuası* 19 (1980), 65-92.
- Hafız Hüseyin b. Hacı İsmail-i Ayvansarâyî. Ali Satı. *Hadikatü’l-Cevâmi’*. İstanbul: Matbaa-i Amire, (1281/1864).
- Kaplan, Merve. *Women’s Participation in Dervish Lodges: Koca Mustafa Pasha, Merkez Efendi and The Şah Sultan Complexes*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Öngören, Reşat. “Merkez Efendi”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 29/200-201. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2004.
- Sertoğlu, Efsun. *Merkez Efendi*. İstanbul: Merkezefendi Geleneksel Tıp Derneği, 2007.
- Tanman, Baha. “Merkez Efendi Külliyesi”. *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. 5/396-400. İstanbul: Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı, 1993.
- Yazıcı, Tahsin. “Fetih’ten Sonra İstanbul’da İlk Halveti Şeyhleri: Çelebi Muhammed Cemaleddin, Sünbül Sinân ve Merkez Efendi”. *İstanbul Enstitüsü Dergisi* 2 (1956), 87-113.

Ekler

Plan I: Merkez Efendi Külliyesi Genel Planı.

Plan II: Merkez Efendi Külliyesi Haziresi Vaziyet Planı.

Mezar No 3

Mezar No 4

Mezar No 5

Mezar No 6

Mezar No 8

Mezar No 9

Mezar No 10

Mezar No 11

Mezar No 12

Mezar No 18

Mezar No 21

Mezar No 22

Mezar No 23

Mezar No 24

Mezar No 25

Mezar No 26

Mezar No 27

Mezar No 28

Mezar No 29

Mezar No 30

Mezar No 31

Mezar No 32

Mezar No 33

Mezar No 35/a

Mezar No 35/b

Mezar No 36

Mezar No 37

Mezar No 38

Mezar No 39

Mezar No 40

Mezar No 41

Mezar No 42

Mezar No 43

Mezar No 44

Mezar No 46

Mezar No 47

Mezar No 48

Mezar No 49

Mezar No 51

Mezar No 52

Mezar No 53

Mezar No 54

Mezar No 55

Mezar No 56

Mezar No 57

Mezar No 63

Mezar No 64

Mezar No 65

Mezar No 66

Mezar No 67

Mezar No 68 Mezar No 69 Mezar No 72 Mezar No 73 Mezar No 74

Mezar No 75 Mezar No 79 Mezar No 80 Mezar No 81 Mezar No 84

Mezar No 85 Mezar No 86 Mezar No 88 Mezar No 89 Mezar No 90

Mezar No 91 Mezar No 92 Mezar No 93 Mezar No 94

Mezar No 95

Mezar No 96/a

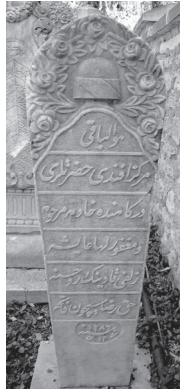
Mezar No 96/b

Mezar No 97

Mezar No 98

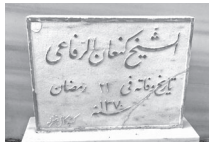
Mezar No 99

Mezar No 101

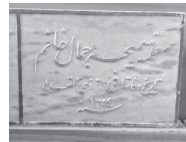
Mezar No 102

Mezar No 103

Mezar No 104

Mezar No 105

Mezar No 106

Mezar No 107 Mezar No 125 Mezar No 126 Mezar No 127 Mezar No 128

Mezar No 129 Mezar No 130 Mezar No 131 Mezar No 132 Mezar No 133

Mezar No 134 Mezar No 135 Mezar No 136/a Mezar No 136/b

İSLÂM'DA MEDENİYET BİLİMLERİ TARİHİ

Mezar No 137

Mezar No 138

Mezar No 139

Mezar No 140

Mezar No 141

Mezar No 142

Mezar No 143/a

Mezar No 143/b

Mezar No 145/a

Mezar No 145/b

Mezar No 146

Mezar No 147

Mezar No 148

Mezar No 149

Mezar No 150

Mezar No 151

Mezar No 152

Mezar No 153

Mezar No 154

Mezar No 155

Mezar No 156

Mezar No 180

Mezar No 181

Mezar No 192

Mezar No 193

Mezar No 194

Mezar No 195

Mezar No 196

Mezar No 197

Mezar No 198

İSLÂM'DA MEDENİYET BİLİMLERİ TARİHİ

Mezar No 199 Mezar No 200 Mezar No 201 Mezar No 202 Mezar No 203

Mezar No 204 Mezar No 205 Mezar No 206 Mezar No 207 Mezar No 208

Mezar No 209 Mezar No 210 Mezar No 211 Mezar No 214

Mezar No 215

Mezar No 216

